

καὶ τότε, ὄχι μοᾶχι, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄλλας ὁμοῦ γεροντίσας κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ φρόνησιν. Νὰ κοιμῶνται δὲ τὴν νύκτα ἔξω ἀπὸ τὸ Μοναστήριον αὐτῶν, παντελῶς δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς αὐτάς. Ἀλλὰ καὶ οἱ Μοναχοὶ παρομοίως, ἀνάγκης ἐπείγουσης, ὡς εὐγαίνουν ἀπὸ τὸ Μοναστήριόν των μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἡγουμένου. Ὅσοι δὲ κάμνουν ἄλλως, νὰ ἐπιτιμῶνται μὲ τὰ ἀρομόδια ἐπιτίμια, ὅπου γνωρίσῃ ὁ Ἡγούμενος, ἢ ἡ Ἡγουμένη, εἴτε ἄνδρες εἶναι, εἴτε γυναῖκες.

Σ υ μ φ ω ν έ α.

«Καὶ ὁ Μέγας δὲ Βασίλειος (κατ' ἐπιτομήν ὄρ. ρκ'.) χωρὶς συγχωρήσεως τοῦ Προεστῶτος προστάζει νὰ μὴ πηγαίνῃ τινὰς Μοναχοὺς εἰς κἀνένα μέρος. Ὅποιος δὲ ἤθελεν εὐγεῖ ἔξω ἀπὸ τὸ Μοναστήριον χωρὶς νὰ λάβῃ εὐλογίαν, νὰ γίνεταὶ ἀκοινῶντος (Ἐπιτιμ. α.) ἀλλ' οὐδὲ χάριν ἐπισκέψεως τῶν συγγενῶν τους πρέπει νὰ ἀναχωροῦν οἱ Μοναχοὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς, καὶ νὰ ζῶσι ζωὴν ἀμάρτυρον (κατὰ πλάτ. ὄρ. λβ'). ἡ δὲ δευτέρα διάταξις τοῦ α. τίτλ. τῶν Νεαρῶν προβαίνουσα εἰς τὸ ἔμπροσθεν, θεσπίζει, ὅτι μὲ τὴν πρόνοιαν καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ Ἐπισκόπου πρέπει, μήτε οἱ Μοναχοὶ, μήτε αἱ Μοναχαὶ νὰ εὐγαίνουν ὅλως ἀπὸ τὰ Μοναστήριά των, καὶ νὰ περιέρχωνται εἰς τὰς πόλεις, ἀλλὰ διὰ μέσου μηνυτῶν καὶ ἀποκρισιῶν, νὰ κάμνουν τὰς ἀποκρίσεις, ὅπου χρειάζονται, μένοντες μέσα εἰς τὰ Μοναστήριά των (παρὰ Φωτ. τίτλ. ια. κεφ. δ'.)»

ΚΑΝΩΝ ΜΖ'.

Μήτε ἐν ἀνδρῶν Μοναστηρίῳ γυνή, μήτε ἐν γυναικείῳ ἀνὴρ, καθευδέτω. Παντὸς γὰρ || Τῆς ζ'. ιη'.
προσκόμματος καὶ σκανδάλου ἔξω εἶναι δεῖ τοὺς πιστοὺς, καὶ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐ- || κ'. κβ'.
πρόσεδρον τῷ Κυρίῳ, τὸν ἑαυτῶν εὐθετίζειν βίον· εἰ δὲ τις τοῦτο πράξῃ, εἴτε Κληρικὸς εἴη, εἴτε λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

Ἐ ρ μ η ν ε ί α.

Διορίζει ὁ παρῶν Κανῶν, ὅτι μήτε γυνή ἀπλῶς, νὰ κοιμᾶται τὴν νύκτα εἰς Μοναστήριον τῶν ἀνδρῶν Μοναχῶν, μήτε ἀνὴρ ἀπλῶς, νὰ κοιμᾶται ἀμοιβαίως εἰς Μοναστήριον γυναικῶν Μοναστριῶν. Διότι οἱ χριστιανοὶ ἀπλῶς, πρέπει νὰ μὴ προξενουσι κἀνένα σκάνδαλον, καὶ ὑποψίαν εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ νὰ διαπερνῶσι τὴν ζωὴν αὐτῶν εὐσχημον, καὶ εὐάρεστον εἰς τὸν Κύριον. Πολλῶ δὲ μάλλον πρέπει νὰ φυλάττωνται ἀπὸ τοῦτο οἱ Μοναχοὶ, τὸ δὲ νὰ κοιμῶνται γυναῖκες εἰς μοναστήριον Μοναχῶν, καὶ ἀντιστρόφως ἄνδρες εἰς τὰ τῶν Μοναστριῶν, τοῦτο καὶ εἰς τὸν ἑαυτῶν τους προξενεῖ σκάνδαλον, μὲ τὸ νὰ ἀνάπτῃ τὸ ἔμφυτον τῆς ἐπιθυμίας πῦρ, εἰς ἐκείνους, καὶ εἰς ἐκείνας· καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀκόμη, μὲ τὸ νὰ παρακινήσῃ αὐτοὺς εἰς ὑποψίας ἀτόπους περὶ αὐτῶν. Ὅποιος δὲ ἤθελε κάμῃ τοῦτο, νὰ ἀφορίζεται, εἴτε Κληρικὸς εἶναι, εἴτε λαϊκός.

ΚΑΝΩΝ ΜΗ'.

Ἡ τοῦ πρὸς Ἐπισκοπῆς προεδρίαν ἀναγομένου γυνή, κατὰ κοινὴν συμφωνίαν, τοῦ οικείου ἀνδρὸς προδιαζευθεῖσα, μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ τῆς Ἐπισκοπῆς χειροτονίαν, ἐν Μοναστηρίῳ εἰσῆτω, πόρρω τῆς τοῦ Ἐπισκόπου καταγωγῆς ὑποδομημένῳ, καὶ τῆς ἐκ τοῦ Ἐπισκόπου προνοίας ἀπολαυέτω. Εἰ δὲ καὶ ἀξία φανείη, καὶ πρὸς τὸ τῆς Διακονίσσης ἀναβιβαζέσθω ἀξίωμα.

Ἐ ρ μ η ν ε ί α.

Προστάζει ὁ παρῶν Κανῶν, ὅτι ἡ γυναῖκα ἐκείνου ὅπου μέλλει νὰ γένη ἀρχιερεὺς, νὰ χωρίζεται πρῶτον ἀπὸ αὐτὸν μὲ κοινὴν συμφωνίαν αὐτῆς τε καὶ αὐτοῦ. Καὶ ἀφ' οὗ ἐκεῖνος χειροτονηθῇ, νὰ ἐμβαίνει εἰς Μοναστήριον μακρὰν εὐρισκόμενον τῆς ἐκείνου ἐπαρχίας, ἥτοι νὰ γίνεταὶ Καλογραία εἰς αὐτό· (1) νὰ προνοῆται ὁμοίως εἰς

(1) Ὅθεν καὶ Ἰωάννης ἐκεῖνος ὁ Γλυκὸς, λογοθέτης ὢν τοῦ δρόμου, καὶ γυναῖκα ἔχων καὶ παιδας, εὐθὺς ὅπου ἔγινε Πατριάρχης, ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐγένετο Μοναχὴ, κατὰ τὸν Νικηφόρον Γρηγορᾶν (Ρωμ. ἱστορ. βιβλ.) Σημείωσαι δὲ, ὅτι κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τῆς γυναικὸς τοῦ μέλλοντος γενέσθαι Ἀρχιερέως, πρέπει νὰ κάμῃ καὶ ἡ γυνὴ τοῦ μέλλοντος γενέσθαι Μοναχοῦ. Οἶον Α'. πρέπει νὰ χωρίζεται ἀπὸ αὐτὸν μὲ κοινὴν συναίνεσιν καὶ συμφωνίαν. Β'. νὰ μὴν ἀγάμος εἰς τὸ ἐξῆς· καὶ Γ'. νὰ γίνεταὶ καὶ αὐτὴ Μοναχὴ, ὡσπερ, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, μετὰ τὴν ἐκείνου κουράν. «Πρέπει νὰ χωρίζεται ἀπὸ αὐτὸν μὲ κοινὴν συμφωνίαν, καὶ ὄχι στανικῶς· διατὶ ὁ Ἀπόστολος λέγει πρὸς τὰ

ἀνδρόγυνα, μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου, καὶ, δέδεσαι γυναικί, μὴ ζῆται λύσιν. Καὶ πάλιν, ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ, καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή· εἰ δὲ τὸν ἑαυτὸν τους δὲν ἐξουσιάζουν, ἀλλ' εἶναι ὑπεξούσιοι ἕνας εἰς τὸν ἄλλον, καὶ ὄχι αὐτεξούσιοι, λοιπὸν, οὐδὲ χωρὶς τὴν κοινὴν αὐτῶν συμφωνίαν νὰ χωρισθοῦν δύνανται. Καὶ ὁ Κύριος λέγει, ἃ ὄν ὁ Θεὸς ἔζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Συμφωνεῖ μὲ τὸν Ἀπόστολον καὶ ὁ μέγας Βασίλειος· ἐρωτηθεὶς γὰρ, πῶς πρέπει νὰ θέγεται τινὲς εἰς τὴν μοναδικὴν πολιτείαν τοὺς ὑπανδρευμένους; ἀποκρίνεται (ὄρ. κατὰ πλάτ. ιβ'.) ὅτι πρέπει νὰ τοὺς ἐρωτᾷ πρῶ-

τά πρὸς ζωάρκειαν ἀναγκαῖα ἀπὸ ἐκεῖνον, (ἐὰν δηλ. ᾖ ἐνδεής). Ἐπρόσταξε δὲ τοῦτο νὰ γίνεται, ἵνα μὴ βλέποντες ἓνας τὸν ἄλλον, συνεχῶς ἐνθυμῶνται τὴν προτέραν τῶν διαγωγὴν καὶ συμβίωσιν, καὶ ἀκολούθως ἐκκαίονται πρὸς σαρκικὸν ἔρωτα. Εἰ δὲ καὶ εἶναι ἀξία, ὡς γίνεται καὶ Διακόνισσα ἀνάγνωθι καὶ τὸν Ἀποστολικὸν ε. καὶ τὸν ιβ'. τῆς ς'. καὶ τὴν β'. ὑποσημείωσιν τοῦ μ'. τῆς αὐτῆς ς'. Ἀπὸ τοῦτον δὲ τὸν Κανὸνα συμπεραίνει ὀρθῶς ὁ Βλάσταρις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ δευτεροῦπανδρεύωνται οὐδὲ αἱ γυναῖκες τῶν ἀποθανόντων ἱερέων.

ΚΑΝΩΝ ΜΟ'.

Ἄνανεούμενοι καὶ τοῦτον τὸν ἱερὸν Κανὸνα, ὀρίζομεν, ὥστε τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα Μο- || Τῆς δ'. κδ'.
ναστήρια κατὰ γνώμην Ἐπισκόπου, μένειν εἰς τὸ διηνεκὲς Μοναστήρια καὶ τὰ ἀνήκοντα || τῆς ζ'. ιγ'.

τον, ἂν κάμνουσι τοῦτο μὲ κοινὴν συμφωνίαν, καθὼς λέγει ὁ Παῦλος, καὶ οὕτω νὰ τοὺς δέχεται ἐπὶ πολλῶν μαρτύρων. Εἰ δὲ τὸ ἓνα μέρος τοῦ ἀνδρογόνου, ὁ ἀνὴρ δηλ. ἢ ἡ γυνή, δὲν συμφωνεῖ εἰς τοῦτο, ἀλλὰ μάχεται εἰς τὸν τοιοῦτον χωρισμὸν, ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος φροντίζον τῆς πρὸς Θεὸν εὐαριστήσεως, ἣτις γίνεται δηλ. διὰ τῆς μοναδικῆς ζωῆς, τότε ὡς μὴ τοὺς δέχεται, (ἢ ἢ βάλῃ τὸν ἑαυτὸν του εἰς ταραχάς, ἐνθυμούμενος ἐκεῖνα ὅπου λέγει ὁ Παῦλος, ἐν εἰρήνῃ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεός. Καὶ ἐκεῖνο ὅπου εἶπεν ὁ Κύριος ὅποιος δὲν μισεῖ τὸν πατέρα, καὶ μητέρα, καὶ γυναῖκα, καὶ τέκνα, δὲν ἔμπορει νὰ ᾖ ἐδικὸς μου μαθητής. Τὸ ὅποιον καὶ αὐτοὶ μὴ πληροῦντες, μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ μοναδικοῦ ἐπαγγέλματος νὰ γένουν δὲν ἔμπορουν, ὡσὲν ὅπου κἀνίνα πρᾶγμα δὲν εἶναι προτιμότερον ἀπὸ τὸ νὰ ὑπακούῃ τινὰς εἰς τὸν Θεόν, ἢτοι εἰς τὰ παραγγέλματα τοῦ, ἀπὸ τὰ ὅποια εἶναι, καὶ τὸ νὰ δέχεται τοὺς τοιούτους συναινοῦντας, καὶ τὸ νὰ μὴ τοὺς δέχεται μὴ μισοῦντας ἀλλήλους. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ δις εἶπε τὸν αὐτὸν λόγον ἔνω, καὶ κάτω ἔρμηνεύεται δὲ καὶ οὕτως ἔάν μάχεται τὸ ἓνα μέρος πρὸς τὸ ἄλλο, ὡς λέγει εἰς αὐτοὺς ὁ μέλλων δεχθῆναι νὰ μένουν ἐν τῇ εἰρηρικῇ συζυγίᾳ, εἰς τὴν ὅποιαν τοὺς ἐκάλεσεν ὁ Θεός, καὶ ὅτι δὲν ἔμπορουν νὰ γένουν μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ἂν δὲν μισήσουν ἀλλήλους. Ἐπιφέρει δὲ ὁ ἄγιος, ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπου δὲν ἀφίεται ἀπὸ τὸ ἄλλο διὰ νὰ μονάσῃ, ἔμπορει καὶ ἐν τῇ συζυγίᾳ ὄν, νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπὸν τῆς μοναδικῆς καθαρότητος, διὰ θερμῆς προσευχῆς καὶ νηστείας. Ἀλλὰ καὶ ὁ θεῖος Ἀγούστινος (ἐπιστολ. μί.) γράφων πρὸς Ἀρμεντάριον, λέγει δὲν δύναται νὰ μονάσῃ τὸ ἓνα μέρος τοῦ ἀνδρογόνου παρὰ τὴν γνώμην καὶ θέλησιν τοῦ ἄλλου. Εἰ δὲ καὶ παρὰ γνώμην αὐτοῦ μονάσαι, χρεωστὰ νὰ ἀναγκάζεται εἰς τὸ νὰ ἐνωθῇ πάλιν μὲ αὐτό· καὶ ὁ θεῖος δὲ Ἱερώνυμος (Ἐπιστολ. ιδ') ἐλέγχει τὴν Γαλλατίαν σφοδρῶς, διὰ τὴν ἡθελήσῃ νὰ γένη καλογραφα, χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ ἀνδρὸς τῆς. Καὶ ὅτι μὲν πρέπει νὰ χωρίζεται μὲ κοινὴν συμφωνίαν ἢ γυνὴ τοῦ μέλλοντος μονάσαι, ταῦτα. Ὅτι δὲ καὶ πρέπει νὰ μένη ἄγαμος εἰς τὸ ἐξῆς, φανερόν ἐστιν ἔάν γὰρ δευτεροῦπανδρευθῇ, μοιχεία ἀκολουθεῖ, καὶ κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, εἰπόντος, πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτός λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχεῖσθαι· καὶ κατὰ τὸν λόγον τοῦ Παύλου, ἢ γυνή, ζῶντος τοῦ ἀνδρός (ζωὴν δηλ. σωματικὴν, καὶ πραγματικὴν, τὴν ὅποιαν ζῆ καὶ ὁ Μοναχὸς) μοιχαλὶς χρηματίζει, ἔάν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ. Λέγει δὲ καὶ ὁ Χρυσόστομος (ὁμιλ. ιθ' εἰς τὴν α. πρὸς Κορινθ. ζ'), ἐπειδὴ δι' ἐγκράτειαν, καὶ δι' ἄλλας προσφάσεις καὶ μικροψυχίας, γίνεσθαι διαιρέσεις τῶν ἀνδρογόνων συνέβαινε, βέλτιον μὲν μὴδὲ γίνεσθαι τὴν ἀρχὴν· εἰ δὲ ἄρα καὶ γένοιτο, μενέτω ἢ γυνὴ μετὰ τοῦ ἀνδρός, εἰ καὶ μὴ τῇ μίσει, ἀλλὰ τῇ μηδένα ἕτερον παρεισαγαγεῖν ἀνδρᾶ ταυτὸν εἰπεῖν, μενέτω ἄγαμος.» Ὅτι δὲ ἐκ τῶν δύο τούτων ἀναγκάζεται ἢ γυνὴ τοῦ μέλλοντος μονάσαι νὰ γένη καὶ αὐτὴ

Μοναχὴ (τὸ ὅποιον ἦτο τὸ γ'), φανερόν καὶ τοῦτό ἐστιν. Ἡ συμφωνία γὰρ ὅπου ἔκαμε μὲ τὸν ἀνδρᾶ τῆς εἰς τὸ νὰ μονάσῃ, τὴν ἀναγκάζει νὰ μὴ ὑπανδρευθῇ εἰς τὸ ἐξῆς, ἀλλὰ νὰ μένη ἄγαμος. Καὶ ἡ ἀγαμία πάλιν αὐτὴ διὰ νὰ μένη στερεὰ, ἀκίνητος, καὶ ἀνύποπτος, τὴν ἀναγκάζει νὰ ἀναχωρῇ ἀπὸ τὸν κόσμον, νὰ ἐμβαλεῖ εἰς Μοναστήριον, καὶ νὰ κουρεύεται Μοναχῇ. Ὅθεν καὶ Λέων ὁ σοφὸς ἀξίως κατὰ τὴν αὐτοῦ σοφίαν περὶ τῶν ἀνδρογόνων ἐδιόρισεν, ἐν τῇ κ'. αὐτοῦ Νεαρᾶ, ταῦτα· «Ἐπειδὴ καὶ ἐκ συμφωνίας διὰ σωφροσύνην ἐλύετο ὁ γάμος, προστάζομεν νὰ μὴ χωρίζεται ἀλλήως, πᾶρεξ ὅταν καὶ τὰ δύο μέρη, εὐθὺς ὅπου χωρισθῶν, γένουν Καλόγηροι, πίνωντας ὁ καθεὶς τὰ ἐδικὰ του πράγματα (Ἀρμενόπουλ. Βιβλ. δ'. τίτλ. ιβ'). τούτων οὕτως εἰρημένον, οὐκ ὀρθῶς λέγει ὁ Βαλαμῶν, ὅτι δύναται νὰ γένη Μοναχὴ καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ ἀνδρὸς τῆς.» Καὶ ἐκεῖνοι δὲ, ὅπου γνωματεύουσιν, ὅτι δύναται νὰ δευτεροῦπανδρευθῇ τὸ ἓν μέρος τῶν συζύγων ἀφ' οὗ μονάσῃ τὸ ἄλλο, μὲ τὸ νὰ νομίζεται, ὅτι ἀπέθανεν, ὡς ἄλλην ζωὴν ἐκλεξάμενον, καὶ οὗτοι, λέγω, ἐπιστομίζονται ἀπὸ τὴν παρούσαν Σύνοδον, ἣτις, καὶ μὲ ὅλον ὅπου ὁ μέλλων χειροτονηθῆναι Ἐπίσκοπος, ἄλλην ζωὴν ἐδιόλεξε καὶ αὐτός, ὅμως δὲν συγχωρεῖ νὰ ὑπανδρευθῇ δεύτερον ἢ γυναῖκά του, διὰ τὴν εἶναι μοιχεία. Εἰ δὲ καὶ τὸ δ'. κεφ. τῆς κβ'. τοῦ Ἰουστινιανοῦ Νεαρᾶς, κείμενον ἐν τῇ ζ'. τίτλ. τοῦ κη'. β. βλ. τῶν Βασιλ. λέγει, ὅτι δύναται ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή, εἰς τὴν καλλιτέραν ζωὴν τῶν Μοναχῶν μεθιστάμενοι νὰ χωρίζονται καὶ νὰ ἀναχωροῦν, πλην ὁ χωρισμὸς οὗτος αὐτῶν συνεννοουμένων ἔχει βέβαια καὶ τὸ νὰ γίνεται ἐκ συμφώνου. Ὅρα καὶ τὸν αἰδίδιον ἐν Πατριάρχεις Δοσίθεον, σελ. 74ῖ, περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμ. Πατριαρχευσάντων, ὡς τις λέγει, ὅτι πλάνη εἶναι τὸ νὰ γνωματεύῃ τινὰς πῶς δύναται τὸ ἓν μέρος τῶν συζύγων νὰ ὑπανδρευθῇ, ἀφ' οὗ μονάσῃ τὸ ἄλλο, καὶ ὅτι ὑπὸ ἀνάθεμα εἶναι οἱ μὴ πειθαρχοῦντες τοῖς Πατράσιν, ἀλλὰ συγχωροῦντες, παρὰ γνώμην τοῦ ἐνὸς προσώπου, νὰ μονάσῃ τὸ ἄλλο. Ὅρα δὲ ὅτι τὸ νὰ μὴ ἔχουν βεβαιότητα αἱ εὐχαὶ καὶ ὑποσχέσεις τῆς γυναικὸς ὑπεξουσίᾳ οὗσας πρὸς τὸν ἀνδρᾶ (ὡς καὶ τὸ ἀνάπαλιν), βεβαιοῦται ἀπὸ τὸ λ'. κεφ. τῶν Ἀριθμῶν, λέγει γὰρ, ὅτι ἀνίσως γυναῖκα κἀμὴ κάμμιαν ὑπόσχασιν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἀκούσῃ αὐτὴν ὁ ἀνδρὸς τῆς καὶ σιωπήσῃ, πρέπει νὰ πληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς αὐτῆς. Ὅχι καὶ ὁ ἀνδρὸς τῆς δὲν σιωπήσῃ, ἀλλὰ ἐναντιωθῇ, νὰ μὴ ἔρχεται εἰς ἔργον ἢ ὑπόσχεσις αὐτῆς, καὶ ὁ Κύριος διὰ τοῦτο δὲν θέλει τὴν κατακρίνει.» Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κβ'. Ἀποστολικοῦ. Ἀφίνω νὰ λέγω ὅτι ὄχι μόνον μετὰ συναινεσεως πρέπει τὸ ἀνδρογόνον νὰ μονάσῃ, ἀλλὰ καὶ ἡ γυνὴ πρέπει νὰ ἐρωτᾶται ἂν στέργῃ νὰ μονάσῃ, εἴτε αὐτὴ, εἴτε ὁ ἀνδρὸς τῆς, καὶ ἂν μετὰ τρεῖς μῆνας μένη εἰς τὸν ἀγαθὸν σκοπὸν αὐτὸν, τότε νὰ ἀποκρίωνται, κἀν καὶ ἡ γυνὴ ᾖ ναι τεσσαράκοντα ἔτων καὶ φρονήματος στερεοῦ, κατὰ τὸ σκόλιον Βαλαμῶνος τὸ εἰς τὸ β'. Κεφάλαιον τοῦ α. τίτλ. τοῦ Νομικοῦ τοῦ Φωτίου. Ὅρα καὶ Ἰωβ τὸν ἀμαρτωλὸν σελ. ρλγ'. τοῦ συνταγματικοῦ τοῦ Χρυσάνθου, θέλοντα μετὰ κοινῆς συμφωνίας νὰ γίνωνται τὰ ἀνδρογύνα Μοναχοί.

αὐτοῖς πράγματα, φυλάττεσθαι τῷ Μοναστηρίῳ, καὶ μηκέτι δύνασθαι γίνεσθαι ἀπὸ κοσμικῆς καταγωγῆς, μήτε δὲ ὑπὸ τινος τῶν ἀπάντων κοσμικοῖς ἀνδράσι ταῦτα ἐκδίδεσθαι. Ἄλλ' εἰ καὶ μέχρι νῦν γέγονε τοῦτο, μηδαμῶς κρατεῖσθαι ὀρίζομεν τοὺς δὲ ἀπὸ τοῦ παρόντος πράττειν τοῦτο ἐπιχειροῦντας, ὑποκείσθαι τοῖς ἐκ τῶν Κανόνων ἐπιτιμίοις.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν ἀνακαιουργῶν τὸν κδ'. τῆς δ', ὃν καὶ ἐκθέτει αὐτολεξεί, καὶ ὅρα τὴν ἐρμηνείαν ἐκεῖ. Προσθέτωντας τοῦτο μόνον παράνω ἀπὸ ἐκεῖνον, ὅτι μήτε νὰ δίδωνται τὰ Μοναστήρια ἀπὸ κἀνένα (εἴτε Κληρικόν, ἢ λαϊκόν, ἢ Μοναχόν δηλ.) εἰς ἀνθρώπους κοσμικοὺς (1), διὰ νὰ τὰ κυβερνοῦν δηλ., καὶ ἂν τοῦτο ἐγένεν ἕως τῶρα, ἀπὸ τῶρα ὁμοῦ καὶ ὕστερον νὰ μὴ γίνεται.

ΚΑΝΩΝ Ν'.

Μηδένα τῶν ἀπάντων εἴτε λαϊκῶν, εἴτε Κληρικῶν κυβεύειν ἀπὸ τοῦ νῦν εἰ δέ τις ἢ Ἀποστ. μβ'. μγ'. τοιοῦτο φωραθῆῃ πράττων, εἰ μὲν Κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω, εἰ δὲ Λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

Ἑρμηνεία.

Ἐμποδίζουσιν οἱ Πατέρες οὗτοι τὸ νὰ παίξῃ κύβους, ἢ τοὶ ἀζάρια, ἢ χαρτία, ἢ ντάμα, ἢ ἄλλα τοιαῦτα παιγνίδια κἀνέναι λαϊκὸς, ἢ Κληρικὸς. Ὅποιος δὲ ὕστερα ἀπὸ τὸν Κανὼνα τοῦτον ἤθελε παίξει ταῦτα, εἰ μὲν Κληρικὸς εἶναι, νὰ καθαιρέται, εἰ δὲ Λαϊκὸς, νὰ ἀφορίζεται. Ὅρα καὶ τὸν μβ'. Ἀπιστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΝΑ'.

Καθόλου ἀπαγορεύει ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ Σύνοδος τοὺς λεγομένους μίμους, καὶ τὰ τούτων θέατρα, εἴτα γεμῆν καὶ τὰ τῶν κυνηγίων θεώρια, καὶ τὰς ἐπὶ σκηνῆς ὀρχήσεις ἐπιτελεῖσθαι. Εἰ δέ τις τοῦ παρόντος Κανόνος καταφρονήσῃ, καὶ πρὸς τι ἑαυτὸν τῶν ἀπηγορευμένων τούτων ἐκδῶ, εἰ μὲν Κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω, εἰ δὲ Λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

Τῆς ε'. κδ'.
εβ'. ες'. τῆς
Καρθ. ιζ'. σ'.

Ἑρμηνεία.

Μὲ δλην τὴν τελειότητα ἐμποδίζει ὁ παρὼν Κανὼν τὸ νὰ γίνωνται οἱ λεγόμενοι μῖμοι, οἵτινες, ποτὲ μὲν τῶν Ἀράβων μιμούμενοι τὰ σχήματα, ποτὲ δὲ τῶν Ἀρμενίων, ἄλλοτε τῶν δούλων, μερικαῖς φοραῖς δὲ καὶ κτυπῶντες ραπίσματα εἰς τὰ πρόσωπα, παρακινουσι μὲ δλα ταῦτα τοὺς βλέποντας εἰς τὸ νὰ γελῶσιν ἀκράτητα. Θεώρια δὲ τῶν κυνηγίων εἶναι (2), ὅταν βλέπῃ τινὰς τὰ θηρία, λέοντας, θετέον, ἢ ἀρκούδας, ἢ ἄλλα, νὰ μάχωνται, ἢ ἀναμεταξύ των, ἢ μὲ ἀνθρώπους ὅπου εἶναι καταδικασμένοι εἰς θάνατον. Ἀσπλαγχνία γὰρ καὶ ὀμότης μεγάλη εἶναι τὸ νὰ βλέπῃ τινὰς τῶν τοιούτων τὰ αἵματ' ἐκχυνόμενα, καὶ νὰ γελά. Ἐμποδίζει

(1) Σημειῶσαι ὅτι ὁ μὲν Πατριάρχης Σισίνιος, ἀλλὰ δὴ καὶ Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχείας, συμφώνως μὲ τὸν οἰκουμενικὸν τοῦτον Κανὼνα, τόμον ἐξέδωκε, διορίζοντα, νὰ μὴ ἐκδίδωνται τὰ Μοναστήρια εἰς κοσμικοὺς. Ὁ δὲ Πατριάρχης Σέργιος ἐκ τοῦ ἐναντίου ἄλλον τόμον ἐξέδωκε, διορίζοντα νὰ δίδωνται τὰ Μοναστήρια εἰς τοὺς κοσμικοὺς, ὅχι ὁμοῦ διὰ νὰ κάμουν αὐτὰ κοσμικὰ καταγωγία, τὸ ὅποιον ἐμποδίζει ὁ Κανὼν, ἀλλὰ διὰ νὰ συνιστῶσι καὶ νὰ βελτιοῦσιν αὐτά. Φαίνεται ὁμοῦ, ἂν στοχασθῇ τις καλὰ, ὅτι δὲν ἐδιώρισε τοῦτο μὲ ὀρθὴν κρίσιν ὁ Σέργιος· εἰ γὰρ ἦτο ὁ σκοπὸς τῶν Πατέρων νὰ μὴ δίδωνται ταῦτα εἰς τοὺς κοσμικοὺς διὰ νὰ τὰ κάμουν κοινὰ καταγωγία, διατὶ νὰ προσθέσῃ ὁ παρὼν Κανὼν τὸ νὰ μὴ δίδωνται ὑπὸ τινος τῶν ἀπάντων εἰς κοσμικοὺς ἀνδρας τὰ Μοναστήρια, εἰς καιρὸν ὅπου ὁ κδ'. τῆς δ'. τοῦτο λέγει ρητῶς; περιττὴ γὰρ καὶ ματαία ἀδολεισχία ἦτον ἡ προσθήκη αὕτη. Ἐπειτα ὁ μὲν ἡ. τῆς δ'. προστάζει νὰ ἦναι ὑποτασσόμενοι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἀρχιερέως οἱ τῶν Μοναστηρίων Κληρικοὶ καὶ προϊστάμενοι. Εἰ δὲ κατὰ τὸν τοῦ Σεργίου τόμον, ἐκδίδονται τὰ Μοναστήρια εἰς τοὺς κοσμικοὺς, ἀκόλουθόν ἐστιν ὅτι οἱ τῶν Μοναστηρίων προϊστάμενοι πρέπει νὰ

ὑποτάσσωνται καὶ εἰς τὸν Ἀρχιερέα καὶ εἰς τοὺς κοσμικοὺς, καὶ ἀκολούθως νὰ δουλεύουσι δυσὶ κυρίοις. Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, ὡς εἶπεν ὁ Κύριος, καὶ διχοστασίας καὶ σκανδάλων αἴτιον, ἀλλὰ μὲν τοῦ Ἀρχιερέως προστάζοντος, ἀλλὰ δὲ τῶν κοσμικῶν λοιπὸν οὔτε εὐστάσιον καὶ βελτίωσιν πρέπει νὰ δίδωνται τὰ Μοναστήρια εἰς τοὺς κοσμικοὺς, ἀλλὰ εἰς Κληρικοὺς καὶ μονάζοντας. Τὰ γὰρ ἱερά εἰς τοὺς ἱερεῖς πρέπει νὰ δίδωνται, καὶ ὅχι εἰς τοὺς λαϊκοὺς· ἄτακτον γὰρ τοῦτο καὶ παντελῶς ἀνακόλουθον. Καὶ ἀφίνω νὰ λέγω, ὅτι εἶναι καὶ ἐπιβλαβὲς εἰς τὰς ψυχὰς, καὶ ἀφανιστικὸν τῶν οἴκων, τῶν δεχομένων τὰ μοναστήρια λαϊκῶν.

(2) Ἀπὸ τῶν Κανόνων τοῦτον συμπεραίνεται, ὅτι οἱ Κληρικοὶ πάντες καὶ Ἱερωμένοι, καὶ Μοναχοὶ δὲν πρέπει νὰ ἦναι κυνηγοὶ λαγῶν καὶ ἄλλων ζώων, ἢ πουλιῶν. Διότι ἂν εὗρος ἐμποδίζῃ καὶ αὐτὸ τὸ νὰ βλέπουσι μόνον τὰ κυνήγια τῶν ζώων καὶ θηρίων οἱ Κληρικοὶ, πολλῶ μᾶλλον ἐμποδίζει αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ ἦναι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι κυνηγοὶ· ὅθεν οἱ κυνηγοὶ ὄντες Ἱερωμένοι, ἂν δὲν παύσουσιν, καθαιροῦνται, οἱ δὲ Μοναχοὶ ἀφορίζονται κατὰ τὸν Κανὼνα τοῦτον.

ἀλλ' ἡ ἀνάγκη καὶ τοὺς χοροὺς, καὶ ἀπεμναζόμενα ὑποκρίματα ὁποῦ κάμνουν, εἴτε ἄνδρες, εἴτε γυναῖκες εἰς τὰς σκη-
νάς· σκηνὴ δὲ εἶναι ἡ τέντα, μέσα εἰς τὴν ὁποῖαν ἔκαμναν καθ' ὑπόκρισιν καὶ προσποίησιν, ἢ ἔνθα τις ἵστα-
ται σκηνικὴν ἐπιδεικνύμενος τέχνην, κατὰ τὸν 17. τίτλ. Φωτίου, κεφ. κβ'. ὅθεν καὶ σκηνικοὶ ὀνομάζονται αὐ-
τοὶ ὁποῦ, ποτὲ μὲν ὑποκρίνονται πῶς εἶναι αὐθένται, ποτὲ δὲ, πῶς εἶναι δοῦλοι, καὶ ἄλλοτε, πῶς εἶναι ἄλλοι.
Ὅποιος δὲ καταφρονήσει τὸν παρόντα Κανόνα, καὶ δώσῃ τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν θεωρίαν τῶν τοιούτων, εἰ μὲν
Κληρικὸς εἶναι, ἄς καθαιρεται, εἰ δὲ Λαϊκός, ἄς ἀφορίζεται. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κδ'. τῆς αὐτῆς σ'.

ΚΑΝΩΝ ΝΒ'.

Ἐν πάσαις ταῖς τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις, παρεκτός Σαββάτου
καὶ Κυριακῆς, καὶ τῆς ἁγίας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας, γινέσθω ἡ τῶν προηγιασμένων
ιερά λειτουργία. Ἀποστ. 20'.
Λαοδικ. 40'.
να'.

Ἑρμηνεία.

Αἱ ἡμέραι τῆς ἁγίας μ'. ἡμέραι πένθους εἶναι καὶ κατανύξεως, τὸ δὲ νὰ προσφέρεται θυσία τελεία πρὸς
τὸν Θεόν, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς μνήμας τῶν ἁγίων, πανηγύρεως, καὶ χαρᾶς, καὶ ἑορτῆς ὑπόθεσις νομίζεται παρὰ
τοῖς πολλοῖς δι' ὃ καὶ συνήθιζον νὰ συνευχούνηται εἰς αὐτὴν ἐναντίον δὲ εἶναι ἀναμεταξύ των πένθος καὶ ἑ-
ορτή. Διὰ τοῦτο προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν, εἰς μὲν τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς μ'. νὰ γίνεταί ἡ τῶν προηγιασμέ-
νων λειτουργία (1), ταῦτόν εἰπεῖν ἡ τῆς τελειωμένης καὶ προσφερθείσης θυσίας δευτέρα προσφορά, εἰς δὲ τὰ
Σάββατα καὶ τὰς Κυριακάς, ὡς ἡμέρας ἰλαρωτέρας, καὶ μὴ νηστήμιους, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Εὐαγγ-
ελισμοῦ, ὡς ὄψιν ἀρχὴν τῆς σωτηρίας ἡμῶν καὶ κεφάλαιον, καὶ ἀκολουθῶς ἑορτὴν καὶ πανήγυριν, συγχωρεῖ
νὰ τελεῖται θυσία καὶ λειτουργία τελεία.

Συμφωνία.

Συμφώνως μὲ τὸν παρόντα Κανόνα, λέγει καὶ ὁ μ'. τῆς ἐν Λαοδικ. διορίζων νὰ μὴ προσφέρεται ἄρτος
εἰς τὴν μ'. ἢτοι λειτουργία τελεία, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ Σάββατον καὶ Κυριακὴν. Ἀλλὰ καὶ ὁ νά. τῆς αὐτῆς,
μνήμας καὶ γενέθλια μαρτύρων ἐμποδίζει νὰ γίνωνται εἰς τὰς νηστήμιους ἡμέρας τῆς μ', ἀλλὰ εἰς τὰ Σάββατα
αὐτῆς καὶ Κυριακάς. Ὁ δὲ Βαλσαμών ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ να'. τοῦτου τῆς Λαοδικ., ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ Βλάσταρις

(1) Σημειώσαι ὅτι ἡ προηγιασμένη λειτουργία δὲν εἶναι Γρη-
γορίου τοῦ Διαλόγου, καθ' ὅτι ἐκεῖνος Ἑλληνικὴν γλῶσσαν δὲν
ἔξευρε, κατὰ τὴν κδ'. ἐπιστολὴν τοῦ σ'. βιβλ. αὐτοῦ, καὶ καθ'
ὅτι ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ αὕτη οὐχ εὑρίσκειται· ἀλλ' εἶ-
ναι ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν διαδόχων τῶν Ἀποστόλων καθὰ τὴν
νσ'. ἀπόκρισιν Συμεὼν τοῦ Θεσσαλονίκης, καὶ πρὸ τῶν χρόνων
τοῦ Διαλόγου, ὡς δείκνυται ἀπὸ τὸν μθ'. τῆς ἐν Λαοδικ. καὶ
μάλιστα ἀπὸ τὴν συνήθειαν ὁποῦ ἦτο καὶ εἰς τὴν Ἀνατολήν.
καθὼς λέγει ὁ Βασίλειος ἐν τῇ πρὸς Καισαρίαν Πατρικίαν, καὶ
εἰς τὴν Δύσιν, καθὼς λέγει ὁ Ἰερώνυμος ἐν τῇ πρὸς Παμμιά-
χιον, νὰ μεταλαμβάνουν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰς Τετράδας καὶ
Παρασκευὰς διὰ προηγιασμένου ἄρτου. Πρόδηλον γὰρ, ὅτι οὐ-
τοὶ μεταλαμβάνοντες, ἔλεγον κάποιαν τινα εὐχὰς καὶ προτοῦ
μεταλάβουν, καὶ ἀφ' οὗ μετελάμβανον καὶ ὁποῖαι συντόμως εἶ-
πεν, ἦσαν ἡ τότε τῶν προηγιασμένων λειτουργία, καὶ τοῦτο λέ-
γει ὁ Ἀργέντης. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ιδ'. τῆς ἐν
Λαοδικ. Μνημονεύομεν δὲ τοῦ Διαλόγου ἐν τῇ ἀπολύσει τῆς
προηγιασμένης, ἢ διατὶ ὁ Διάλογος παραδοὺς τὴν τοιαύτην λει-
τουργίαν εἰς τοὺς Ρωμαίους ἐν ταῖς νηστήμοις ἡμέραις τῆς μ'.
κατὰ τὸν Μαυρίκιον τὸν ἱεροδιάκονον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας
τὸν τὰ συναξάρια συγγράψαντα, καὶ κατὰ τὸν Μεταφραστὴν
αὐτῶν Μάξιμον τὸν Μαργουίνιον, καὶ Μιχαὴλ Κωνσταντινοπο-
λίτην, ἔδωκε βουλὴν καὶ εἰς τοὺς Ἀνατολικούς νὰ τὴν ἐπιτε-
λοῦν καθ' ἡμέραν ἐν τῇ μ'. ὡς θέλουσι τινες (ὄρα τὸν Δοσίθ. περὶ
τῶν ἐν Ἱεροσολύμ. Πατριαρχεῶν, σελ. 526.), ἢ καὶ διατὶ οὕσα
πρότερον, παρὰ τοῦ Διαλόγου ὕστερον ἐκαλλωπίσθη, καὶ εἰς ἣν
ὄραται τώρα τάξιν ἐφέρθη. Ἐπεινοήθη δὲ ἀπὸ τοὺς Πατέρας ἡ
προηγιασμένη, διὰ νὰ γίνωνται μέτοχοι καὶ εἰς τὰς νηστήμιους
ἡμέρας τῆς ἀπὸ τῶν ἁγίων Μυστηρίων ζωῆς οὐρανοῦ καὶ χά-

ριτος. Διότι καὶ ὁ Βλάσταρις ἐν κεφ. ε'. τοῦ στίχ. τ'. λέγει κα-
θὼς οἱ στρατιῶται ἐκεῖνοι ὁποῦ πολεμοῦν, ἀφ' οὗ καταπάσσουν
τὸν πόλεμον, κατὰ τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας μεταλαμβάνουσι
ἀπὸ τὴν προηγιασμένην τροφήν καὶ φαγητὸν, διὰ νὰ ἐνδυνα-
μωθῶν ἀπὸ αὐτῶν, καὶ νὰ πολεμήσουν πάλιν τοὺς ἐχθροὺς τὴν
ἐρχομένην ἡμέραν, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἡμεῖς, πο-
λεμοῦντες πρὸς τὰ πάθη καὶ τὸν Διάβολον ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
μ'. μεταλαμβάνομεν κατὰ τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας (οἱ ἄξιοι δηλ.
καὶ προηγιασμένοι) ἀπὸ τοῦ σώμα καὶ αἵμα τοῦ Κυρίου, τὰ
προηγιασμένα ἀπὸ τὸ Σάββατον καὶ Κυριακὴν, διὰ νὰ ἐνδυνα-
μωθῶμεν ἐξ αὐτῶν, καὶ νὰ πολεμήσωμεν πάλιν πρὸς τοὺς νη-
τούς ἐχθροὺς γενναίως (τοῦτο δὲ οὐ λέγει ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ Βλά-
σταρις, ἀλλ' ἀπὸ ἄλλου σχολίου καλαιστέρου αὐτὸ μετέφρασεν,
ὅπερ ἡμεῖς εἴρομεν) αὐτὸ τοῦτο διαλαμβάνουσι καὶ αἱ προηγια-
σμένοι αὐτῆς ταύτης εὐχαί. Ὅρα δὲ ὅτι πρέπει κατὰ τὸ
ἑσπέρας τῆς ἡμέρας νὰ τελεῖται ἡ προηγιασμένη κατὰ τὰ τυ-
πικά, καὶ τὴν ἐν Καθολικῇ οὐτικῇ Σύνοδον ὅθεν οἱ ἅμα πρῶτ
ταύτην τελοῦντες, σφάλλουσι, καὶ ἄς διορθωθῶσι. Πῶς γὰρ δύ-
νανται νὰ λέγουν ἐν αὐτῇ πληρώσωμεν τὴν ἑσπερινὴν δέησιν
ἡμῶν τῇ Κυρίῳ, ἣτις δὲν εἶναι οὔτε μισημυρινή; οὐ μόνον δὲ
κατὰ τὰς δ'. καὶ ε'. ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς β'. καὶ γ'. καὶ ε'. ἀκω-
λύτως ὑπὸ τῶν βουλομένων ἡ προηγιασμένη γίνεται λειτουργία
κατὰ τὸν Κανόνα τοῦτου. Οἱ δὲ μὴ χρίοντες τὸν ἅγιον Ἄρτον
μὲ τὸ πανακέραιον Αἷμα, ὡς ἐν τοῖς Εὐχολογίοις διατάσσεται,
καὶ οὔτε κεχρισμένοι μὴ φυλάττοντες εἰς τὸ γενέσθαι δι' αὐτῶν
τὴν προηγιασμένην, προφανῶς λατινοφρονοῦσι. Τῆς τῶν Λατι-
νων γὰρ δυσσεβείας καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ νὰ μεταδίδουν εἰς τοὺς
λαϊκοὺς ἀπὸ ἑνα εἶδος, ἦτοι ἀπὸ τὸν ἄρτον μόνον, τὸ Μυστή-
ριον τῆς εὐχαριστίας, ὡς ἡ ἐν Κωνσταντίᾳ τῆς Γερμανίας ἐν

ἐν κεφ. ε'. τοῦ στοιχ. τ'. λέγουσιν, οὔτε μνημόσυνα τῶν κεκοιμημένων νὰ γίνωνται εἰς τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς μ'. εἰμὴ εἰς μοναχὸν τὸ Σάββατον (1), καθὼς καὶ τὰ τυπικὰ συμφώνως τοῦτο διορίζουσιν. Ὅρα καὶ τὸν ζθ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΝΓ'.

Ἐπειδὴ μείζων ἢ κατὰ τὸ πνεῦμα οικειότης τῆς τῶν σωμάτων συναφείας, ἐγνωμεν δὲ ἐν τισὶ τύποις τινὰς ἐκ τοῦ ἁγίου καὶ σωτηριώδους Βαπτίσματος παῖδας ἀναδεχομένους, καὶ μετὰ τοῦτο, ταῖς ἐκείνων μητράσι χηρεύουσαι, γαμικὸν συναλλάσσοντας συνοικέσιον, ὀρίζομεν, ἀπὸ τοῦ παρόντος μηδὲν τοιοῦτο πραχθῆναι. Εἰ δὲ τινες μετὰ τὸν παρόντα Κανὸνα φωραθῆεν τοῦτο ποιῶντες, πρωτοτύπως μὲν οἱ τοιοῦτοι ἀφιστάσθωσαν τοῦ παρανόμου τούτου συνοικεσίου, ἔπειτα δὲ, καὶ τοῖς τῶν πορνεύοντων ἐπιτιμίαις ὑποβληθῆτωσαν.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν ἐμποδίζει νὰ μὴ λαμβάνη κἀνένας εἰς γυναῖκα τὴν συντέκνισσάν του χηρεύουσαν, τῆς ὁποίας ἀνεδέχθη παῖδιν ἐκ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, ἐπειδὴ ἡ κατὰ τὸ πνεῦμα συγγένεια αὕτη, καθ' ἣν ἀδελφοὶ γίνονται πνευματικαί, ὅ, τε ἡ ἀνάδοχος, καὶ ἡ Συντέκνισσα αὐτοῦ, εἶναι μεγαλητέρα ἀπὸ τὴν κατὰ σάρκα (μεγαλητέρα δὲ, οὐχὶ κατὰ τὸ ποσὸν καὶ τοὺς βαθμοὺς: μέχρι γὰρ τρίτου βαθμοῦ κατὰ βῆθος μόνον αὕτη κωλύεται, ἀλλὰ κατὰ τὴν ποιότητα καὶ σχέσιν· καὶ ὅρα εἰς τὸ περὶ Συνοικεσιῶν ἢ. Κεφάλ.) Ὅποιοι δὲ ἤθελαν τολμήσουν νὰ κάρπουν τοῦτο, πρῶτον μὲν νὰ χωρίζωνται ἀπὸ τὸν παράνομον γάμον αὐτὸν, ἔπειτα ὡς πόρνοι νὰ κανονίζωνται διὰ τὸν παράνομον γάμον αὐτόν. Τοῦτο τὸ ἴδιον ὁποῦ λέγει ὁ Κανὼν περὶ τῆς ἀναδοχῆς, πρέπει νὰ κρατῆ καὶ ἐπὶ τῆς διὰ τελετῆς καὶ εὐχῶν ἱερῶν γενομένης υἰοθεσίας, κατὰ τὴν κδ'. Λέοντος τοῦ Σοφοῦ Νεαράν.

ΚΑΝΩΝ ΝΔ'.

Τῆς Θείας ἡμᾶς οὕτω σαφῶς ἐκδιδασκούσης Γραφῆς, «οὐκ εἰσελεύσῃ πρὸς πάντα οἰκεῖον σαρκὸς σου ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην αὐτοῦ» [Λευτ. ιη'. 6.] ὁ Θεοφόρος Βασίλειος τινὰς τῶν ἀπηγορευμένων γάμων ἐν τοῖς οἰκείοις Κανόσιν ἀπηριθμήσατο, σιωπῆ τὰ πλεῖστα παραδραμῶν, καὶ κατ' ἀμφοτέρα κατασκευάσας ἡμῖν τὸ ὠφέλιμον. Τὸ γὰρ τῶν αἰσχρῶν ὀνομασιῶν πλῆθος παραιτησάμενος, ὡς ἂν μὴ τὸν λόγον καταρρυπαῖνοι τοῖς ῥήμασι, γενικοῖς ὀνόμασι τὰς ἀκαθαρσίας διέλαβε, δι' ὧν περιεκτικῶς ἡμῖν τοὺς παρανόμους γάμους ὑπέδειξεν. Ἐπειδὴ δὲ τῇ τοιαύτῃ σιωπῇ, καὶ τῷ ἀδιαγνώστῳ τῆς τῶν ἀθέσμων γάμων ἀπαγορεύσεως ἑαυτὴν ἡ φύσις συνέχεε, συνείδομεν γυμνότερον τὰ περὶ τούτου ἐκθέσθαι, ὀρίζοντες ἀπὸ τοῦ νῦν, τὸν τῇ οἰκείᾳ ἐξαδέλφῃ πρὸς γάμου κοινωνίαν συναπτόμενον, ἢ πατέρα, καὶ μητρί, καὶ θυγατρί· ἢ δύο κόραις ἀδελφαῖς, πατέρα καὶ υἰὸν, ἢ ἀδελφοῖς δυσὶ, μητέρα καὶ θυγατέρα, ἢ ἀδελφοῦς δύο, δυσὶν ἀδελφαῖς ὑπὸ τὸν τῆς ἐπταετίας πίπτειν Κανὸνα, ἀφισταμένων αὐτῶν προδήλως τοῦ παρανόμου συνοικεσίου.

ἔτει αὐτῷ. συγκροτηθεῖσα δυτικὴ Σύνοδος παρανόμως ἐνομοθέτησε. Διὰ πύσας δὲ αἰτίας ἐφυλάττετο προηγιασμένος ἄρτος ὅρα τὸν Εὐστράτιον Ἀργέντην σελ. 284. καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ιδ'. τῆς ἐν Λαοδικ. Ἐφυλάττεται δὲ καὶ οἶνος προηγιασμένος ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Χρυσόστομος, α'. ἐπιστολῇ πρὸς Ἰνοκέντιον, καὶ ὁ Ἰερώνυμος, ἐπιστολῇ δ'. πρὸς Ρουφῖνον, καὶ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ἐπιταφίῳ πρὸς Γοργονίαν, καὶ ἡ ἐν Τολήτῳ τοπικὴ Σύνοδος, καὶ ἄλλοι. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ μθ'. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ.

(1) Ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ Μνημοσύνων εἶναι, σημειοῦμεν, ὅτι, τὰ μὲν τρίτα ὅπου γίνονται εἰς τοὺς κεκοιμημένους ἀδελφοὺς, δηλοῦσι κατὰ τὸν Θεσσαλονίκης ἱερὸν Συμμεῶν, ὅτι ὁ κοιμηθεὶς ἀδελφὸς ὑπὸ τῆς ἁγίας Τριάδος ἐξ ἀρχῆς συνετέθη. Τὰ δὲ ἑννατα τῶν κεκοιμημένων σημαίνουσι, ὅτι, ὁ διαλυθεὶς εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη, ἔχει νὰ συγκαταριθμηθῆ μετὰ τὰ ἑννέα ἄλλα τάγματα τῶν Ἀγγέλων, ὡς ἄυλος καὶ αὐτός. Τὰ δὲ Τεσσαρακοστὰ δηλοῦσιν, ὅτι, ἐν τῇ μελλούσῃ ἀναστάσει συνετεθείς πάλιν κατὰ τρόπον ὑψηλότερον, ἔχει καὶ αὐτὸς νὰ ἀναληφθῆ ὡς ὁ Κύριος, καὶ ἀρπαγῆς ἐν νεφέλαις, νὰ ὑπαντήσῃ τῷ

Κριτῇ. Ταύτας τὰς τρεῖς καταστάσεις τοῦ ἀνθρώπου σημαίνουσι καὶ τὰ τρίμηνα καὶ ἑξάμηνα, καὶ ἑννεάμηνα, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ὑπὲρ καθαρισμοῦ τοῦ ἀποθανόντος ταῦτα τελοῦνται, καὶ ἐξαιρέτως τὰ Τεσσαρακοστὰ, ὡς τοῦτο δηλοῦται ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου μας, ὃς τις καὶ εἰς τὰς τρεῖς γεννήσεις αὐτοῦ τρεῖς ὁλοκλήρους Τεσσαρακοστὰς ἐφύλαξεν, ἐν ἑαυτῷ τυπῶν τὸν ἡμέτερον βίον. Γενέθλιος γὰρ ἡμέρα καὶ ὁ ἐκάστου θάνατος ὀνομάζεται, κατὰ τὸν να'. τῆς ἐν Λαοδικ. Αἱ δὲ ἀποστολικαὶ Διαταγ. βιβλ. η'. κεφ. μβ'. λέγουσιν, ὅτι τὰ μὲν τρίτα γίνονται διὰ τὸν τριημέρως ἐγεθέντα Χριστὸν, τὰ δὲ ἑννατα, εἰς ἐνθύμησιν ζώντων καὶ τεθνεώτων, τὰ δὲ Τεσσαρακοστὰ, κατὰ τὸν παλαιὸν τύπον. Οὕτω γὰρ καὶ Μωϋσῆν ὁ λαὸς ἐπένησε· τινὲς δὲ λέγουσιν, ὅτι τὰ μὲν τρίτα γίνονται εἰς καθαρισμὸν τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς, τὰ δὲ ἑννατα εἰς καθαρισμὸν τῶν πέντε τοῦ σώματος αἰσθησέων καὶ τοῦ γονίμου φυσικοῦ, καὶ μεταβατικοῦ, τὰ δὲ Τεσσαρακοστὰ εἰς καθαρισμὸν τῶν ἐν τῷ σώματι τεσσάρων στοιχείων, ἀπὸ τὰ ὅποια καθ' ἕνα ὑπῆρέτησεν εἰς τὴν παράστασιν τῶν δέκα ἐντολῶν· τετράκις δὲ τὰ δέκα, κἀμῖνον Τεσσαράκοντα.

E. J. ZIEGLER
IOANNINIS 2016

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ ἡ Θεία Γραφή φανερά μᾶς διδάσκει, λέγουσα, ὦ ἄνθρωπε, δὲν θέλεις λάβει εἰς γάμου κοινωνίαν κενένα σαρκικὸν συγγενῆ σου, τοῦτο δὲ τὸ ρητὸν ἀναφέρων ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ πζ'. αὐτοῦ Κανόνι, μερικoὺς μὲν γάμους ἐμποδισμένους εἰς τοὺς Κανόνας τοῦ ἀπηριθμησεν (οἷον ἐν τῷ σς'. τὸν τοῦ λαβόντος τὴν νύμφην του εἰς γυναῖκα, ἐν τῷ σή. τὸν τοῦ λαβόντος δύο ἀδελφάς, καὶ ἄλλους ἐν ἄλλοις), σιωπήσας τοὺς περισσοτέρους, ὡς ὄντας αἰσχροὺς· ἵνα μὴ μὲ τὰ τούτων ὀνόματα μολύνῃ τὸν λόγον, περιεκτικῶς δὲ μὲ τὸ τῆς ἀκαθαρσίας γενικὸν ὄνομα πάντας τοὺς παρανόμους γάμους ἀμυδρῶς ἐφανέρωσε (τοῦτο δὲ ὁποῦ λέγει ἡ Σύνοδος, ὅτι εἶπεν ὁ Βασίλειος, ὁ Βασίλ. τὸ λέγει, πῶς τὸ εἶπεν ἡ Θεία Γραφή, δηλαδὴ ὁ Θεὸς Παῦλος, εἰπὼν· «Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία, μὴδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καὶ τὰ ἐξῆς.») ἐκ δὲ τῆς σιωπῆς ταύτης ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων ἐσυγχίσθη ἀπὸ συγγενικὰ αἵματα, διὰ τοῦτο ἡμεῖς καθαρώτερα περὶ τούτου ὀρίζομεν διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος, ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ὅποιος λάβῃ εἰς γυναῖκα τὴν ἐξαδέλφην του, ἢ πατῆρ καὶ υἱὸς, ἐὰν λάβωσι μητέρα καὶ θυγατέρα, ἢ δύο ἀδελφάς· ἢ δύο ἀδελφοί, ἐὰν λάβουν μητέρα καὶ θυγατέρα, ἢ δύο ἀδελφάς· οὗτοι πάντες νὰ χωρίζωνται πρῶτον ἀπὸ τὸ παράνομον αὐτὸ συνοικέσιον, καὶ ἔπειτα ἑπτὰ χρόνους νὰ κανονίζονται. «Ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ ζή. αὐτοῦ Κανόνι γενικῶς ὀρίζει νὰ κανονίζεται μὲ τὸ ἐπιτίμιον τῶν μοιχῶν, δηλ. εἰ. χρόνους ὁ γάμος ὁποῦ γένηται ἀπὸ ἐμποδισμένην συγγένειαν.» Ὅρα καὶ εἰς τὴν περὶ συνοικεσίων διδασκαλίαν.

ΚΑΝΩΝ ΝΕ'.

Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν τοὺς ἐν τῇ τῶν Ρωμαίων πόλει, ἐν τῇ ἀγίᾳ τῆς Τεσσαρακοστῆς νηστεία, τοῖς ταύτης Σάββασι νηστεύειν παρὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν, ἔδοξε τῇ ἀγίᾳ Συνόδῳ, ὥστε κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῇ Ρωμαίων Ἐκκλησίᾳ ἀπαρασαλεύτως τὸν Κανόνα, τὸν λέγοντα· «εἰ τις Κληρικὸς εὐρεθῆι τὴν ἀγίαν Κυριακὴν νηστεύων, ἢ τὸ Σάββατον, πλὴν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου, καθαιρεῖσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.»

Ἑρμηνεία.

Ἡ Σύνοδος αὕτη διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος ἐμποδίζει τὸ νὰ νηστεύωσιν οἱ πλῆσιοι Ρωμαῖοι (ἢ μὲ τελείαν αἰτείαν δηλ. ἢ μὲ ξηροφαγίαν ἐν τῇ ἐνάτῃ) τὰ Σάββατα τῆς ἀγίας μ'. (γίνεται γὰρ κατάλυσις εἰς αὐτὰ, εἰς οἶνον, ἔλαιον καὶ ὄστρακόδερμα,) καὶ διορίζει ὅτι πρέπει νὰ φυλάττεται ἀπαρασάλευτος καὶ εἰς τὴν Ρώμην ὁ ξδ'. Κανὼν τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ὃν καὶ ἐκθέτει αὐτολεξεῖ, τοῦ ὁποῦ ἀνάγνωθι τὴν ἐρμηνείαν (1).

ΚΑΝΩΝ ΝΓ'.

Ὡσαύτως μεμαθήκαμεν ἐν τε τῇ Ἀρμενίων χώρα, καὶ ἐν ἑτέροις τόποις, ἐν τοῖς Σάββασι, καὶ ἐν ταῖς Κυριακαῖς τῆς ἀγίας Τεσσαρακοστῆς ὡς καὶ τυρὸν ἐσθίειν τινάς. Ἐδοξε τοίνυν καὶ τοῦτο, ὥστε τὴν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν, μιᾶ κατακολουθοῦσαν τάξει, τὴν νηστείαν ἐπιτελεῖν, καὶ ἀπέχεσθαι, ὡσπερ θυτοῦ παντοῖου, οὔτω δὴ ὡοῦ καὶ τυροῦ, ἢ καρπὸς εἰσι καὶ γεννήματα, ὧν ἀπεχόμεθα· εἰ δὲ μὴ τοῦτο παραφυλάττοιεν εἰ μὲν Κληρικοὶ εἶεν, καθαιρεῖσθωσαν, εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀφοριζέσθωσαν.

Ἑρμηνεία.

Ὡς φαίνεται, οἱ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ εὐρισκόμενοι χριστιανοί, ἀκούοντες τὸν Ἀποστολικὸν Κανόνα νὰ ἐμποδίζῃ τὸ νὰ νηστεύῃ τινάς ἐν Σάββατῳ καὶ Κυριακῇ, καὶ μὴ νοήσαντες καλῶς τοῦτον, ἔτρωγαν, τυρὶ καὶ αὐγά εἰς τὰ Σάββατα καὶ Κυριακὰς τῆς μ'. ὅθεν ἡ Σύνοδος αὕτη, διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος, ὀρίζει ὅτι ὅλη ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἢ εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην εὐρισκομένη, νὰ φυλάττῃ μιᾶν καὶ τὴν αὐτὴν τάξιν, καὶ νὰ νηστεύῃ τὰς ἡμέρας ταύτας (καταλύουσα μόνον εἰς αὐτὰς οἶνέλαιον καὶ ὄστρακόδερμα) (2), καὶ καθὼς ἀπέχει ἀπὸ τὰ θυσιαζόμενα ζῶα ἐν τῇ μ', οὔτω νὰ ἀπέχη καὶ ἀπὸ τὸ τυρὶ καὶ τὰ αὐγά, τὰ ὁποῖα εἶναι καρπὸς καὶ γεννήματα

(1) Ἐπειδὴ ὁ παρὼν Κανὼν ὡς μάχαιρα δίστομος διαπερνᾷ τὰς καρδίας τῶν Παπιστῶν, διὰ τοῦτο οἱ πάντολμοι κατηγοροῦσι τὴν παροῦσαν οἰκουμένην Σύνοδον, ὡς μὴ καλῶς τοῦτο διορίσασαν, ἀλλ' ἡ κατηγορία τῶν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους Ἀποστόλους ἀναφέρεται, ὧν τῷ Κανόνι ἐπομένη αὕτη, τοῦτο διώρισε.

(2) Σημειώσαι ὅτι ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καταλύει τὰ Σάββατα καὶ τὰς Κυριακὰς τῆς Τεσσαρακοστῆς εἰς οἶνον, ἔλαιον καὶ ὄστρακόδερμα, καθὼς καὶ Μελέτιος ὁ ὁμολογητὴς συμμάρτυρεῖ

λέγων· «καὶ τοῖς ἀγνοῖς πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ καθεξῆς ὡσαύτως, Σάββατῳ καὶ Κυριακῇ κατάλυσις ποιούμενη (Βαθμ. λς'.) Καὶ διὰ τῆς μετρίας ταύτης καταλύσεως, ἐκάτερα φυλάττει σοφῶς, καὶ τὸ αἰδέσιμον τὰς νηστείας τῆς μ'. μὴ καταλύουσα δηλαδὴ κρέας, ἢ τυρὸν, ἢ ὡς καὶ ἰχθύας, καὶ τὸν ξδ'. Ἀποστολικῶν τὸν διορίζοντα νὰ μὴ νηστεύῃ τινάς ἐν Σάββατῳ καὶ Κυριακῇ μὲ τελείαν νηστείαν ἐκ πάντων, καὶ ἀποχὴν ποιῶσα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις.

τῶν τοιούτων ζώων (1)· ὅσοι δὲ τοῦτο δὲν φυλάξουν, εἰ μὲν εἶναι Κληρικοί, ἄς καθαίρωνται, εἰ δὲ Λαϊκοί, ἄς ἀφορίζωνται. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ξδ'. καὶ ξθ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΝΖ'.

Ὅτι οὐ χρὴ ἐν τοῖς Θύσιασθηρίοις μέλι καὶ γάλα προσφέρεσθαι.

|| Ἀποκ. γ'.

Ἑρμηνεία.

Διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν νὰ μὴ προσφέρονται μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης γάλα καὶ μέλι, συμφώνως μὲ τὸν γ', Ἀποστολικόν, οὐ καὶ τὴν ἑρμηνείαν ἀνάγνωθι. Βελτιοὶ δὲ καὶ διορθοὶ οὗτος τὸν μδ' τῆς ἐν Καρθ. διορίζοντα νὰ προσφέρονται τὰ τοιαῦτα, κατὰ τινὰ συνήθειαν τοπικὴν.

ΚΑΝΩΝ ΝΗ'.

Μηδεὶς τῶν ἐν λαϊκοῖς τεταγμένων ἑαυτῷ τῶν θείων Μυστηρίων μεταδιδότω, παρόντος Ἐπισκόπου, ἢ Πρεσβυτέρου, ἢ Διακόνου. Ὁ δὲ τι τοιοῦτο τολμῶν, ὡς παρὰ τὰ διατεταγμένα ποιῶν, ἐπὶ ἐβδομάδα μίαν ἀφορίζεσθω ἐντεῦθεν παιδαγωγούμενος, «μὴ φρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν.» [Πρὸς Ρωμ. ιβ'. 3.]

Ἑρμηνεία.

Ἐὰν νὰ μεταλαμβάνῃ τινὰ λαϊκὸς αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ τὰ θεῖα Μυστήρια, ἄνευ ἀνάγκης (ὅταν δὲν ᾔναι δηλ. παρὼν Ἐπίσκοπος, ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, κατὰ τὸν Ζωναρᾶν), οἰήσεως ἔργον ἐστὶ, καὶ ὁ τοῦτο ποιῶν, οἰκειοποιεῖται εἰς τὸν ἑαυτὸν τοῦ παρανόμως τὸ τῆς Ἱερωσύνης ἀξίωμα. Τῶν ἱερέων γὰρ τοῦτό ἐστιν ἴδιον, οὐ τῶν λαϊκῶν· διὰ τοῦτο λοιπὸν ὁ παρὼν Κανὼν, ἐκεῖνον ὅπου ταλμῆσῃ νὰ κάμῃ τοῦτο, παρόντος Ἱερέως, ἀφορίζει ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μίαν ἐβδομάδα, διὰ νὰ μάθῃ νὰ μὴ φρονῇ παραπάνω ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου πρέπει νὰ φρονῇ κατὰ τὸν Ἀπόστολον (2).

ΚΑΝΩΝ ΝΘ'.

Μηδαμῶς ἐν εὐκτήριῳ οἴκῳ ἔνδον οἰκίας τυγχάνοντι, Βάπτισμα ἐπιτελεῖσθω, ἀλλ' οἱ μέλλοντες ἀξιούσθαι τοῦ ἀχράντου φωτίσματος, ταῖς καθολικαῖς προσερχέσθωσαν ἐκκλησίαις, κάκεισε τῆς δωρεᾶς ταύτης ἀπολαυέτωσαν. Εἰ δὲ τις ἀλῶ τὰ παρ' ἡμῶν ὁρισθέντα μὴ φυλάττων, εἰ μὲν Κληρικὸς εἶη, καθαιρεῖσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζεσθω.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν νὰ μὴ γίνεταί Βάπτισμα εἰς εὐκτήριον οἶκον ἐμπεριεχόμενον μέσα εἰς ὀσπήτιον, ἀλλὰ εἰς τὰς καθολικὰς, καὶ ἀκολουθῶς ἐνθρονιασμέναις ἐκκλησίαις· ὅποιος δὲ τοῦτο δὲν φυλάξῃ, εἰ μὲν εἶναι Κληρικὸς, ἄς καθαίρεται· εἰ δὲ λαϊκὸς, ὁ συγκοινωνῶν δηλ. τῷ τοιούτῳ Βαπτίσματι, ἄς ἀφορίζεται. Ὅρα καὶ τὸν λα'. Ἀποστολικόν (3).

(1) Εἰ μὲν καὶ τὰ ὀφάρια λέγονται οὐτὰ (ἴσως γὰρ) εἰπῆ τινὰς, ὅτι ἡ θεία φωνὴ εἶπε τῷ Πέτρῳ «ἀναστὰς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε» τί νὰ θύσῃ; τὰ τετράποδα καὶ θηρία, καὶ τὰ ἑρπετὰ. Ἑρπετὰ δὲ καὶ τὰ ὀφάρια λέγονται κατὰ τὸ, ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν (Γέν. α'. 20.), πρέπει νὰ ἀπεχώμεθα καὶ ἀπὸ τὰ αὐτὰ τῶν ὀφάρων, ἤτοι τὸ αὐγοτάραχον καὶ χαβιάρι ἐν τῇ μ', εἰ δὲ ταῦτα οὐ λέγονται, ἀλλὰ μόνον τὰ χερσαῖα καὶ πεταινὰ, δὲν προκρματιζόμεθα ἐσθίοντες αὐγοτάραχον ἐν τοῖς Σαββάτοις καὶ Κυριακαῖς τῆς μ', οἱ δὲ μὴ ἐσθίοντες, κάλλιον ποιῶσιν.

(2) Οἱ δὲ ἐν ἐρήμοις εὐρισκόμενοι Μοναχοὶ μὲ τὸ νὰ εὐρισκῶνται εἰς ἀνάγκην, διατὶ δὲν εἶναι ἱερεῖς παρόντες, ἔχουσιν ἄδειαν ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα, ὡς λέγει Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης (ἐρωτήσῃ μα'). νὰ φυλάττουν προηγιασμένα εἰς Ἀρτοφόριον, καὶ νὰ μεταλαμβάνουν ἐξ αὐτῶν μετὰ πολλῆς εὐλαβείας, τοιοουτρόπως ἐπάνω εἰς καθαρὸν τόπον νὰ ἀπλώνουσιν ἱερόν τι ἄμφιον, καὶ ἐπάνω αὐτοῦ νὰ βάλλουν κάλυμμα, καὶ ἐπάνω τοῦ καλύμματος νὰ βάλλωσι τὴν λαβίδα ἔχουσαν τὴν μερίδα τοῦ παναγίου Σώ-

ματος, καὶ ἔτσι, ἀφ' οὗ πρῶτον ψάλλουν ψαλμοὺς, ἢ εὐχὰς, ἢ τὸ τρισάγιον, καὶ θυμιάσουν, καὶ προσκυνήσουν τρεῖς φοραῖς, ἔτσι νὰ μεταλαμβάνουν ἐκεῖθεν, ὄχι μὲ τὸ χεῖρι, ἀλλὰ μὲ τὸ στόμα· ἔπειτα ἔχοντες ποτήριον μὲ κρασί καὶ νερόν, νὰ ἀποπλύνωσι τὸ στόμα. Τοῦτο τὸ ἴδιον ὅπου λέγει ὁ Θεσσαλονίκης εἶναι γεγραμμένον καὶ εἰς τὸν βίβλον τοῦ Λουκᾶ τοῦ ἐν τῷ Στειρίῳ ἔρει ἀσκήσαντος. Ἐρωτήσας γὰρ οὗτος τὸν τότε Κορίνθου Μητροπολίτην, ἂν πρέπη ὁ ἐν ἐρήμῳ εὐρισκόμενος νὰ μεταλαμβάνῃ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ, διὰ τὴν ἀπουσίαν Ἱερέως, ἔλαβε τὴν ἄδειαν παρ' αὐτοῦ νὰ κοινωνῇ, κατὰ τὸν ἴδιον σχεδὸν τοῦτον τρόπον. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ιδ'. τῆς ἐν Λαοδικαῖα. Ἀναγνώστης δὲ καὶ Λαϊκὸς κοινωνεῖ ἐκεῖνον ὅπου κινδυνεύει εἰς θάνατον, κατὰ τὸν αὐτὸν Συμεὼν (Ἀποκρ. μα'). Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ιγ'. τῆς α', ἐὰν δηλαδὴ δὲν ᾔναι παρὼν Ἱερεὺς, ἢ καὶ Διάκονος.

(3) Ἄλλ' ἐδῶ δικαίως πρέπει νὰ ἀπορήσῃ τινὰς, διατὶ ὅτι ἡ παρούσα Σύνοδος ἐν μὲν τῷ λα'. Κανόνι αὐτῆς ἐσυγχώρησε νὰ γίνεταί Βάπτισμα εἰς εὐκτήριον οἶκον, κατὰ ἄδειαν τοῦ Ἀρχιε-

ΚΑΝΟΝ Ε΄.

Τοῦ Ἀποστόλου βοῶντος, ὅτι «ὁ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνευμά ἐστι,» [ἀ. Κορινθ. ς΄. 17.], πρόδηλον ὡς καὶ ὁ τῷ ἐναντίῳ ἑαυτὸν οἰκειῶν, ἐν γίνεται τῇ πρὸς αὐτὸν συναφείᾳ· τοὺς τοίνυν δαιμονῶν ὑποκρινομένους, καὶ τρόπων φαυλότητι προσποιητῶς τὰ ἐκείνων σχηματιζομένους, ἔδοξε τρόπῳ ἐπιτιμᾶσθαι παντὶ, καὶ τοιαύταις αὐτοὺς σκληραγωγίαις καὶ πόνοις ὑποβάλλειν, οἷς ἂν οἱ ἀληθῶς δαιμονῶντες πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ δαιμόνου ἐνεργείας ἀξίως ὑποβάλλοιντο.

Ἑρμηνεία.

Μερικοὶ διὰ φαυλότητα γνώμης, καὶ πορισμὸν κέρδους, ὑποκρίνονται ὅτι ἔχουσι δαιμόνιον, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων σχήματα, καὶ ἄτακτα κινήματα κατὰ προσποίησιν κάμνουσι, περιερχόμενοι τὰς πόλεις, ταραχῆς καὶ θεάτρου εἰς τοὺς ἀνθρώπους γινόμενοι αἷτιοι. Ὅθεν ὁ παρὼν Κανὼν προστάζει νὰ ἐπιτιμῶνται οἱ τοιοῦτοι μὲ κάθε τρόπον, καὶ εἰς τοιαύτας, καὶ τοσαύτας σκληραγωγίας καὶ πόνους νὰ ὑποπίπτωσιν, εἰς οἷας καὶ ὅσας ὑποπίπτουν οἱ κατὰ ἀλήθειαν ὄντες δαιμονισμένοι, διὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὸ δαιμόνιον μὲ αὐτάς, μὲ τὸ δόποιον καὶ οὗτοι οἱ καθ' ὑπόκρισιν δαιμονιζόμενοι οἰκειώθησαν, καὶ τὸ ἐν ἔγιναν μὲ αὐτοὺς, καθὼς καὶ ὁ κολλώμενος, καὶ οἰκειούμενος μὲ τὸν Κύριον, ἐν πνεύμα γίνεται μὲ αὐτόν· καθὼς λέγει ὁ Παῦλος. Ὁ δὲ Βαλσαμών λέγει, ὅτι οἱ τοιοῦτοι κατὰ διαφόρους καιροὺς μὲ ἀλυσίδας ἐδέθησαν, καὶ εἰς φυλακὰς κατεκλείσθησαν ἀπὸ πολλοὺς Πατριάρχας καὶ Ἀρχιερεῖς. Ὅρα καὶ τὸν οἶον. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΟΝ ΕΑ΄.

Οἱ μάντεσιν ἑαυτοὺς ἐκδιδόντες, ἢ τοῖς λεγομένοις ἑκατοντάρχαις, ἢ τισι τοιούτοις, ὡς ἂν παρ' ἐκείνων μάθοιεν, ὅτι ἂν αὐτοῖς ἐκκαλύπτεσθαι βούλοιντο, κατὰ τὰ πρόην ὑπὸ τῶν Πατέρων περὶ αὐτῶν ὀρισθέντα, ὑπὸ τὸν Κανόνα πιπτέτωσαν τῆς ἐξαιτίας τῷ αὐτῷ δὲ τούτῳ ἐπιτιμίῳ καθυποβάλλεσθαι δεῖ καὶ τοὺς τὰς ἀρκτους ἐπισυρομένους, ἢ τοιαῦτα ζῶα πρὸς παίγνιον, καὶ βλάβην τῶν ἀπλουστέρων, καὶ τύχην, καὶ εἰμαρμένην, καὶ γενεαλογίαν, καὶ τοιούτων τινῶν ρημάτων ὄχλον, κατὰ τοὺς τῆς πλάνης λήρους, φωνοῦντας. Τοὺς τε λεγομένους νεφοδιώκτας, καὶ γητευτὰς, καὶ φυλακτηρίους, καὶ μάντεις· ἐπιμένοντας δὲ τούτοις, καὶ μὴ μετατιθεμένους, καὶ ἀποφεύγοντας τὰ ὀλέθρια ταῦτα, καὶ ἑλληνικὰ ἐπιτηδεύματα, παντάπασιν ἀπορρίπτεσθαι τῆς Ἐκκλησίας ὀρίζομεν. Καθὰ καὶ οἱ ἱεροὶ Κανόνες διαγορεύουσι· «Τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος, ὡς φησὶν ὁ Ἀπόστολος; ἢ τίς συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἢ τίς μέρλις πιστῶ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συμφωνία Χριστῷ πρὸς βελίαν;» [β΄. πρὸς Κορινθ. θ΄. ς΄. 14].

Ἑρμηνεία.

Οἱ χριστιανοὶ δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίζονται κενένα πρᾶγμα ἀπὸ ἐκεῖνα, ὅπου οἱ Ἕλληνες ἐμεταχειρίζοντο, μαντείας δηλ. καὶ γοητείας, καὶ ἄλλα ὅμοια· διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν ἐξ χρόνου διορίζει νὰ ἀπέχωσι τῶν μυστηρίων ἐκεῖνοι οἱ χριστιανοὶ ὅπου ἐκδώσουσι τὸν ἑαυτὸν τοὺς εἰς τοὺς μάντεις (1) καὶ εἰς τοὺς ὀνομοζομένους ἑκατοντάρχους (2) ἢ ἄλλους παρομοίους, μὲ σκοπὸν διὰ νὰ μάθωσιν ἐξ αὐτῶν ἐκεῖνα τὰ ἀπόκρυφα ὅπου βούλονται, (διὰ νὰ εὑροῦν δηλ. ἄσπρα, ἢ ἄλλα τινὰ ὅπου ἔχασαν) καθὼς καὶ οἱ προγενέστεροι Πατέρες παρομοίως τοὺς ἐκάνθισαν· παρομοίως δὲ μὲ τοὺς ἀνωτέρω κανονίζει εἰς ἐξ χρόνου καὶ ἐκείνους ὅπου σύρουσι μαζύ τοὺς τὰς ἀρκούδας (3) ἢ ἄλλα τοιαῦτα ζῶα διὰ παίγνιον, καὶ βλάβην τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐκείνους ὅπου λέγουσι τὰς μοίρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ τί ἔχουν νὰ λάβουν εἰς τὴν ζωὴν των, καὶ πῶς ἐγεννήθησαν εἰς ἡμέραν καλὴν, ἢ

ρίως, εἰς δὲ τὸν παρόντα Κανόνα τοῦτο ἐμποδίζει τελείως; κατὰ τὸν Ζωναρᾶν λοιπὸν οὔτε τελείως εἶναι συγκεχωρημένον νὰ γίνεται Βάπτισμα εἰς οἶκον εὐκτήριον, οὔτε τελείως εἶναι ἐμποδιζόμενον· ἀλλὰ πρέπει, λέγει, νὰ ᾔναι οἱ Ἱερεῖς γνωστοὶ καὶ ὄχι ξένοι, καὶ νὰ ἱεροπρακτοῦσι μὲ τὴν ἀδειαν τοῦ Ἀρχιερέως διὰ τὰς παρασυναγωγὰς.

(1) Ἀμάντεις λέγονται οἱ ἀφιερῶσαντες τὸν ἑαυτὸν τοὺς εἰς τοὺς δαίμονας, καὶ διὰ τῆς παλάμης ἢ λεκάνης, ἢ θυσιῶν καὶ ἄλλων ἀπατηλῶν ἐμπλάσεων καὶ σημείων, καὶ τὰ μέλλοντα προβλέπειν νομιζόμενοι· ὅθεν ἡ γ΄. διάταξις τοῦ νόμου θεσπίζει, ὡς φονεὺς νὰ τιμωρῆται ἐκεῖνος ὅπου κάμνει θυσίας ἐμποδισμένας, ἢτοι μαντεύει μὲ αὐτάς, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ὅπου πλη-

ρώση ἢ παρακινήση αὐτὸν νὰ τὰ κάμνη, νὰ ἐξορίζεται, καὶ τὰ ὑπάρχοντά του νὰ διαρκάζονται κατὰ τὸ κγ΄. κεφ. τοῦ θ΄. βιβλ. τοῦ Κώδικος.»

(2) Ἐκατόνταρχοι ἐλέγοντο οἱ σοφώτεροι καὶ γηραλεώτεροι ἀπὸ τοὺς μάντεις καὶ οἱ σεβασμιώτεροι ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

(3) Ἐκεῖνοι ὅπου ἔσυραν τὰς ἀρκούδας, ἐκρυσσοῦσαν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπὸ ὄλον τὸ σῶμα τῶν ζώων αὐτῶν βαμμένα τινὰ σχοινία, καὶ κουρεύοντες ἀπὸ τὰς τρίχας τῶν ἀρκουδῶν, ἐδίδαν ταύτας μὲ τὰ βάρματα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ τὰ ἔχουν ὡσάν φυλακτὰ, ἐμποδιστικὰ ἀσθενείας καὶ βασκανίας ὀφθαλμῶν. Ἄλλοι δὲ ἔχουν εἰς τοὺς κόλπους τῶν ὀφείδια, καὶ κάμνουσι μὲ αὐτὰ μαγείας.

κακὴν καὶ ἄλλα τοιαῦτα πεπλανημένα λόγια. Ὡσαύτως κανονίζει καὶ ἐκείνους ὅπου ὀνομάζονται νεφεδιῶκται(1) καὶ γητευταί(2), καὶ φυλακτήριοι(3) καὶ μάντεις, καὶ τοῦτον μὲν τὸν κανόνα νὰ λαμβάνουσιν οὗτοι πάντες, ἐὰν μετανοήσουν, καὶ ἀφήσουν τὰ τοιαῦτα ὀλέθρια, διαβολικὰ, καὶ ἑλληνικὰ ἐπιτηδεύματα. Ὅχι καὶ ἐπιμένουνεὶς τὴν κακίαν ταύτην, καὶ πλάνην, καὶ δὲν τὰ παραιτοῦν, νὰ ἀποδιώκωνται τελείως ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ χωρίζωνται τῆς τῶν χριστιανῶν ὁμηγύρευς, καθὼς καὶ οἱ θεοὶ Κανόνες διορίζουσι. Διότι πῶς κρινώ- νειν ἔχει τὸ φῶς μὲ τὸ σκότος; ἢ τίνα ἔνωσιν ἔχει ὁ Ναδς τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν βωμὸν τῶν εἰδώλων; ποίαν με- ρίδα ἔχει ὁ πιστὸς μὲ τὸν ἄπιστον; ἢ ποίαν συμφωνίαν, ὁ Χριστὸς μὲ τὸν διάβολον, καθὼς λέγει ὁ Παῦλος; Πρέπει δὲ νὰ σημειώσωμεν ὅτι τὸ ἐπιτίμιον ὅπου δίδει ὁ παρὼν κανὼν τὸ δίδει εἰς τοὺς Λατῖκούς μόνον, τόσον ἐκεί- νους ὅπου κάμνουσι τὰ τοιαῦτα διαβολικὰ ἔργα, καὶ μαγικά, ὅπου ἀνωτέρω ἀπηριθμήσαμεν, ὅσον καὶ ἐκείνους ὅπου ἐκδίδουσι τὸν ἑαυτὸν τοὺς εἰς αὐτούς. Διότι ὅσοι Κληρικοὶ Ἱερωμένοι ἤθελαν κάμουν τὰ τοιαῦτα, ἐξάπνυ- τος καθαιροῦνται, κατὰ τὸν Βασιλικὸν καὶ Ζωναρᾶν (4).

Σ υ μ φ ω ν ἱ α .

«Τοὺς καταμαντευομένους, καὶ εἰς Ἑλληνικὰς ἀκολουθοῦντας συνηθείς, καὶ φέροντας μάγους (5) εἰς τοὺς οἴκους των διὰ νὰ εὐρωσι τὰς μαγείας, μὲ τὰς ὁποίας τινὰς αὐτοὺς τυχὸν ἐμάγευσαν, οἱ μὲν ἐν Ἀγκύρᾳ Πα- τέρεις πέντε χρόνους κανονίζουσι Κανὸνι κδ', ὁ δὲ Μέγας Βασιλεὺς ἐξ, Κανὸνι πγ', ὃ καὶ ἡ Σύνοδος ἠκολού- θησε, Πατέρεις προγενεστέρους αὐτὸν τε καὶ τοὺς ἐν Ἀγκύρᾳ ὀνομάσασα. Ὁ δὲ λς' τῆς ἐν Λαοδικ. φανερὰ ἀπορρίπτει ἐξω τῆς Ἐκκλησίας τοὺς φοροῦντας τὰ φυλακτήρια, καὶ ἐμποδίζει νὰ μὴ γίνωνται οἱ Κληρικοὶ καὶ

(1) Νεφεδιῶκται ὀνομάζονται ἐκεῖνοι ὅπου παρατηροῦσι τὰ σχήματα τῶν νεφελῶν, καὶ μάλιστα ὅταν βασιλεύῃ ὁ ἥλιος, καὶ κατὰ τὰ σχήματα ταῦτα προλέγουσι τὰ μέλλοντα. Οἷον, ἐὰν ἰδοῦσι τὰ νέφαλα σχηματιζόμενα ὡσὰν ἀνθρώπους μὲ σπα- θία εἰς τὰς χεῖρας, προλέγουσιν ὅτι ἔχει νὰ γένη πόλεμος, καὶ ἄλλας τοιαύτας φλυαρίας. Νεφεδιῶκται ἤμποροῦν νὰ ὀνομα- σθοῦν καὶ ἐκεῖνοι ὅπου μὲ τὴν συνεργίαν τῶν δαιμόνων διώκουν τὰ σύννεφα νὰ μὴ κάμνουν βροχὴν ἢ χάλαζαν εἰς ἓνα τόπον, ἀλλὰ εἰς ἄλλον.

(2) Γητευταί ἐκεῖνοι ὅπου ἀνακατόνουσι, μαζὴ μὲ τὰς ἐπι- κλήσεις τῶν δαιμόνων, τοὺς Ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ, τὰ ὀνόματα τῶν Ἁγίων, καὶ αὐτῆς τῆς κυρίας Θεοτόκου, διὰ τοὺς ὁποίους λέγει ὁ θεὸς Χρυσόστομος: ὅτι κἄν ἐπωνομάζουσι τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος, κἄν τῶν Ἁγίων, κἄν τὸ σημεῖον τοῦ Σταυ- ροῦ κάμνουσι, πρέπει οἱ Χριστιανοὶ νὰ τοὺς ἀποφεύγουν, καὶ νὰ τοὺς ἀποστρέφωσιν. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς εἰς τοὺς ἀνδριάντας: «ἐδὲν ἐντρέψασαι, Χριστιανέ, νὰ φέρῃς εἰς τὸν οἶκόν σου γραίας μεθυσμένας καὶ ἐξω φρενῶν, ἀλλὰ λέγεις ὅτι ἡ γραίαίς αὐταὶ ἄλλο δὲν λέγουν παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ; καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα πρέπει νὰ ἀποστρέψασαι αὐτάς, διὰτὶ χριστιαναὶ αὐταὶ οὔσαι αἱ γραίαι, κακὰ μεταχειρίζονται τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔργα κάμνουσι, διότι καὶ οἱ δαίμονες ἔλε- γαν μὲν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' αὐτοὶ ἦτον δαίμονες καὶ κακοί· οἱ δ' ὁ καὶ ὁ Χριστὸς τοὺς ἐπιστόμισε καὶ τοὺς ἀπέδλωξε.»

(3) Φυλακτήριοι δὲ λέγονται τόσον ἐκεῖνοι ὅπου κάμνουσι τὰ φυλακτὰ, τυλίσσοντες αὐτὰ μὲ κλωστήν μεταξωτὴν, καὶ γρά- φοντες μὲ ἐπικλήσεις δαιμόνων, ὅσον καὶ ἐκεῖνοι ὅπου τὰ λαμβάνουσιν ἀπὸ αὐτοῦς, καὶ τὰ κρεμοῦν ἀπὸ τὸν λαμῖόν τους, διὰ νὰ τὰ ἔχουν ἐμπόδιον κάθε κακοῦ.

(4) Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ καθαιροῦνται καὶ ἐκεῖνοι οἱ ἱερεῖς ὅπου διαβάζουσι εἰς ἀσθενεῖς τὸ ὀνομαζόμενον χαρτὶ τῆς Γαλοῦς, καὶ ἐκεῖνοι ὅπου παίρνουσι κηρία πίτσιννα, καὶ πηγαίνωντες μέσα εἰς βουνὰ καὶ λαγκάδια τὰ ἀνάπτουσι, καὶ διαβάζουσι τὴν Σο- λομονικὴν βίβλον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν διαβολικὴν, ἢ ἄλλας τινὰς ἐπικλήσεις, καὶ ὀνόματα δαιμόνων, καὶ ἀφορίζουσι μὲ αὐτὰ τοὺς ἐχθροὺς των, καὶ κάμνουσιν ἢ νὰ ἀποθάνουσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ἢ νὰ φοφῆσουν τὰ ζῶα των, ἢ ἄλλην κάμμίαν ζημίαν νὰ λάβωσι. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ τοιαῦτα βιβλία, ἢ Σολομονικὴ, λέγω,

καὶ τὸ τῆς Γαλοῦς χαρτὶ, καὶ τὰ βροντολόγια, καὶ ἀστραπο- λόγια, καὶ ἡμερολόγια, καὶ ἀπλῶς ὅλα τὰ μαγικά καὶ περίεργα βιβλία πρέπει νὰ διαφθείρωνται ἀπὸ τὸν κατὰ τόπον Κριτὴν, ὡς διορίζει τὸ ἱ. βιβλ. τοῦ νόμου, τίτλ. α. διατάξις λβ. (παρὰ Φωτίῳ τίτλ. θ'. κεφ. κβ.) καὶ νὰ κατακαίωνται, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἐπιστολὴν ἔκαυσαν οἱ πιστευόντες βιβλία μαγικά, ὅπου ἄξι- ζαν πενήντα χιλιάδας ἀργύρια (πράξ. ιθ'. 18). Εἰς τὰ ἐπιτίμια- τοῦ Κανόνος τούτου πρέπει νὰ ὑποβάλλωνται καὶ ἐκεῖνοι αἱ κακογρῆλαι, ὅπου μαντεύουσι μὲ κριθάρι, ἢ μὲ κουκία, ἢ γόνουσι κάρβουνα, ἢ γασμουριοῦνται, ἢ πνίγουν βρέφη, ἢ ἀρπάζονται εἰς τὸν ἀέρα ἀπὸ τοὺς δαίμονας, καὶ πηγαίνουν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, ὡσὰν ὁ Ἡλιόδωρος ἐκεῖνος ὁ μάγος, καὶ ὁ ἐν τῇ Πάτμῳ Κόνωψ, καὶ ὁ Σήμων. Ὁμοίως καὶ ἐκεῖνοι οἱ βοσκοὶ ὅπου βάνουν κἄποιον κοκκαλάκι εἰς τὰ ποδάρια τῶν προβάτων, ἢ τράγων, διὰ νὰ αὐξάνουν, καὶ νὰ πληθύνῃ τὸ ποίμνιόν τους ὡσαύτως καὶ ἐκεῖνοι ὅπου ἀπερνοῦν τὰ παιδιά των ἀπὸ τὰς κουλούρας. Καὶ καθολικῶς εἰπεῖν, ὅλοι οἱ μάγοι καὶ μάγισσαι, καὶ ὅσοι, καὶ ὅσαι πηγαίνουν εἰς μάγους καὶ μάγισσαι, οὗτοι πάντες ἐὰν μετανοήσουν, λαμβάνουν τὸ ἐπιτίμιον ὅπου διορίζει ὁ πα- ρὼν Κανὼν, εἰ δὲ καὶ ἐπιμένουν εἰς τὴν διαβολικὴν ταύτην πλάνην, τελείως νὰ ἀποδιώκωνται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Χριστιανῶν ὡς μέρος ὄντες τοῦ Σατανᾶ, καὶ ὄχι τοῦ Χριστοῦ. Σημειῶσαι δὲ ὅτι ὁ θεὸς Χρυσόστομος (ὁμιλ. γ'. τῆς α. πρὸς Θεσσαλον.) λέγει: «ἐκεῖνοι ὅπου ἀρρωστήσουν, καὶ δὲν στήρξουν νὰ τοὺς γητεύσουν, ἢ νὰ ἐλαφρόνουν τὴν ἀσθενείαν των μὲ ἐ- πωδὰς καὶ δεσμάτα, ἀλλὰ σταθοῦν ἀνδρείοι καὶ ὑπομείνουν, μαρτυρίου λαμβάνουσι στέφανον, ὡσὰν οἱ μάρτυρες.» Καὶ κατὰ Ἰουδαίων (λόγῳ ε.) οὕτω φησί: «Καὶ σὺ, ἂν διακρούσῃ τὰς ἐπω- δὰς καὶ τὰς φαρμακείας καὶ τὰς μαγγανείας, καὶ ἀποθάνῃς τῇ νόσῳ, μάρτυς ἀπηρητισμένος εἶ, ὅτι ἀπαλλαγὴν μετὰ ἀσειθείας ἐπαγγελιομένων ἐτέσων, εἴλου θάνατον μετ' εὐσειθείας μᾶλλον.» Λέγει δὲ καὶ ἡ ξβ. Νεκρά τοῦ σοφοῦ Λέοντος: «ὅτι, ὅποιος μὲ τελειότητα φανῇ νὰ κάμῃ μαγικά, εἴτε διὰ λατρίαν σωματικῆς ἀσθενείας, εἴτε διὰ ἐμπόδια τῆς τῶν καρπῶν βλάβης, νὰ παιδεύε- ται μὲ ἐσχάτην τιμωρίαν, καὶ νὰ λαμβάνῃ τὴν παιδείαν ὅπου οἱ ἀποστάται κατὰ τοῦ Βασιλέως λαμβάνουσι.»

(5) Μάγοι εἶναι ἐκεῖνοι ὅπου ἐπικαλοῦνται δαίμονας τρόπον τινὰ ἀγαθοποιούς, καὶ μὲ ὄλον ὅπου αὐτοὶ εἶναι ἀλάστορες καὶ κακοποιοί.

Ἱερεῖς μάγοι, ἢ ἑπακοῖδοι (1), ἢ μαθηματικοὶ (2), ἢ ἀστρολόγοι, ἢ νὰ κάμνουσι φυλακτὰ, διὰ τὸν ὅποιον τοῦτον Κανόνα κυρίως λέγει ἡ Σύνοδος τὸ, καθὼς οἱ ἱεροὶ Κανόνες διαγορεύουσιν, ἴσως δὲ καὶ διὰ τοὺς ἀκολούθους. Ὁ γὰρ γ' τοῦ Νύσσης διορίζει, ὅτι ἐκεῖνοι ὅπου πηγαίνουν εἰς γόητας (3) καὶ μάντις νὰ ἐρωτῶνται καλά, καὶ εἰ μὲν ἀπὸ κάμμιαν ἀνυπόφορον ἀνάγκην βιάζόμενοι ἐμικροψύχησαν καὶ ἐπλανήθησαν ἀπὸ τῶν τοιούτων, νὰ κανονίζονται συγκαταβατικώτερα, καθὼς καὶ οἱ διὰ βασάνων ἀρνηθέντες τὸν Χριστόν. Εἰ δὲ ὡς καταφρονήσαντες τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ μὴ πιστεύσαντες, ὅτι εἶναι Θεὸς ὁ Χριστὸς καὶ δυνατὸς νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ κάθε κάκωσιν καὶ συμφορᾶν, νὰ κανονίζονται ὡς οἱ ἐκουσίως ἀρνηθέντες τὸν Χριστόν, ταῦτ' οὖν εἰπεῖν νὰ μὴ κοινωνοῦν εἰς ὄλην τὴν ζώην, εἰ μὴ ἐν τῷ τέλει, καὶ νὰ χωρίζονται τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ μόνον δὲ μόνον νὰ προσεύχωνται, ὡς ὁ αὐτὸς Νύσσης ἐν τῷ β'. Κανόνι αὐτοῦ τοῦτο δηλοῖ ἄλλὰ καὶ δ ζ'. τοῦ Βασιλείου παρομοίως μὲ τὰς θυσιάσαντας εἰς τὰ εἰδῶλα χριστιανούς, καὶ ἀκολούθως τῆς Ἐκκλησίας τῶν Χριστιανῶν χωρισθέντας, ἐπιτίμα τὸς φαρμακούς. Ὁ αὐτὸς δὲ Βασίλειος ἐν τῷ ξέ. κανόνι μὲ τὸ ἐπιτίμιον τοῦ ἐκουσίως φονεύσαντος κανονίζει τοὺς ἐξαγορεύοντας τὴν γοητείαν καὶ φαρμακείαν ὅπου ἕκαμαν, ὁμοίως καὶ τοὺς παραδόντας εἰς μάντις τὸν ἑαυτὸν τοὺς ἐν τῷ οβ'. Κανόνι αὐτοῦ.»

ΚΑΝΩΝ ΕΒ'.

Τὰς οὕτω λεγομένας Καλάνδας καὶ τὰ λεγόμενα Βοτὰ, καὶ τὰ καλούμενα Βρουμάλια, καὶ τὴν ν τῇ πρώτῃ τοῦ Μαρτίου ἐπιτελουμένην πανήγυριν, καθάπαξ ἐκ τῆς τῶν πιστῶν πολιτείας περιαιρεθῆναι βουλόμεθα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τῶν γυναικῶν δημοσίας ὀρχήσεις, καὶ πολλὴν λύμην καὶ βλαβὴν ἐμποιεῖν δυναμένας. Ἔτι μὴν καὶ τὰς ὀνόματι τῶν παρ' Ἑλλησι ψευδῶς ὀνομασθέντων θεῶν, ἢ ἐξ ἀνδρῶν, ἢ γυναικῶν, γινομένας ὀρχήσεις καὶ τελετὰς, κατὰ τι ἔθος παλαιὸν καὶ ἀλλότριον τοῦ τῶν Χριστιανῶν βίου, ἀποπεμπόμεθα, ὀρίζοντες, μηδένα ἄνδρα γυναικείαν στολὴν ἐνδιδύσκεισθαι, ἢ γυναῖκα τὴν ἀνδράσιν ἀρμόδιον. Ἀλλὰ μήτε πρωτοπέτα κωμικὰ, ἢ σατυρικὰ, ἢ τραγικὰ ὑποδύεσθαι, μήτε τὸ τοῦ βδελυκτοῦ Διονύσου ὄνομα τὴν σταφυλὴν ἐκθλίβοντας ἐν ταῖς ληνοῖς ἐπιβοᾶν, μηδὲ τὸν οἶνον ἐν ταῖς πίθαις ἐπιχέοντας, γέλωτα ἐπικινεῖν ἀγνοίας τρόπῳ, ἢ ματαιότητος, τὰ τῆς δαιμονιώδους πλάνης ἐνεργοῦντας. Τοὺς οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν τι τῶν προειρημένων ἐπιτελεῖν ἐγχειροῦντας, ἐν γνώ-

(1) Ἐπακοῖδοι ὀνομάζονται ἐκεῖνοι ὅπου τραβίζουν τοὺς δαίμονας εἰς ἐκεῖνα ὅπου θέλουν, μὲ κάποιαν ἐπιφθᾶς καὶ καλέσματα, καὶ ἐκεῖνοι ὅπου δένουσι τὰ θηρία ὅσον λύκους καὶ ἄλλα, διὰ νὰ μὴ φάγουν τὰ κτήνη των, ὅταν εὐρίσκωνται ἔξω τὴν νύκτα, ἢ καὶ πιάνουσι τὰ ὄφειδια εἰς τὰς χεῖράς των, καὶ κάνουσιν αὐτὰ νὰ μὴ τοὺς δαγκάνουν. Ἐπακοῖδοι ὀνομάζονται καὶ ἐκεῖνοι, ὅπου μὲ διαβολικὴν τέχνην καὶ μαγείαν δένουσι τὰ ἀνδρῶν γυναικῶν ὡς οἱ τρισκατάρτοι! ὡς οἱ ἀλητήριοι! ὡς οἱ θεόργιστοι! οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους ὅπου κάμνουν τὸ τοιοῦτον σατανικὸν ἐπιτήδευμα. Ἄχ καὶ δὲν ἤξεύρουσι οἱ ταλαίπωροι ποίαν φοβερὰν κόλασιν ἔχουν νὰ κληρονομήσουν, διότι γίνονται αἵτιοι νὰ ἀτιμάζεται ὁ τίμιος γάμος, νὰ μισοῦνται τὰ ἀνδρόγυνα, καὶ ἕως εἰς ὅλον τὸ ὑστερον νὰ χωρίζονται, οὐς ὁ Θεὸς συνέλεξε. Μερικοὶ συμβουλεύουν ὅτι τὰ ἀνδρόγυνα ἐκεῖνα ὅπου μέλλουν νὰ στεφανωθοῦν, διὰ νὰ μένουν ἀβλαβῆ ἀπὸ τὸ τοιοῦτον δέσιμον, νὰ ἐξομολογοῦνται πρότερον, νὰ νηστεύουν, καὶ νὰ μεταλαμβάνουν τὰ θεία Μυστήρια, καὶ ἔπειτα νὰ στεφανώνωνται, ὡς εἶπομεν. Μερικοὶ παραγγέλλουσιν, ὅτι νὰ βαστᾶ ἐπάνω του ὁ νυμφίος τὸ ἱερὸν τετραεὐάγγελον ὅταν στεφανώνεται, καὶ ἡ πεῖρα ἔδειξε τῆς πίστεως τὴν ἐνέργειαν εἰς πολλούς. Ἐπειδὴ κατὰ τὸν Θεῖον Χρυσόστομον, ἵπου εἶναι Εὐαγγέλιον, ἐκεῖ δὲν τολμᾶ νὰ πλησιάσῃ ὁ Διάβολος. Καὶ ἀρχαῖον εἶναι τὸ νὰ κρεμοῦν αἱ γυναῖκες καὶ τὰ μικρὰ παιδία ἀπὸ τὸν τράχηλόν τους Εὐαγγέλια εἰς φύλαξιν τοὺς μεγάλῃν (ὁμιλία λβ'. εἰς τὸν Ἰωάννην, σελ. 686 τοῦ δευτέρου τόμ. στίχ. 5. καὶ ὁμιλία ιθ'. εἰς τοὺς ἀνδριάντας, σελ. 594. τοῦ 3'. τόμ. στίχ. 35.). Περὶ τῶν ἐπακοιδῶν καὶ ἐγγαστρομύθων λέγει ὁ Θεὸς νὰ λιθοβολοῦνται. (Λευϊτικῶν'. 27.) «ἀνὴρ, ἢ γυνή, ὅς ἂν γένηται αὐτῶν ἐγγαστρομύθος ἢ ἐπακοιδῶν, θανάτῳ θανατούσθωσαν ἀμφότεροι. Λίθοις λιθοβολήσετε αὐτούς· ἐνοχοὶ εἰσι.»

(2) Μαθηματικοὶ φαίνεται νὰ ἦναι οἱ ἴδιοι μὲ τοὺς ἀστρολόγους, καθὼς συμπαιρένεται ἀπὸ τὰ λόγια, τόσον τοῦ Ζωναρᾶ, ὅσον καὶ τοῦ Βλαστάρειος. Εἶναι δὲ αὐτοὶ ὅχι ἐκεῖνοι ὅπου καλῶς μεταχειρίζονται τὰ τέσσαρα εἶδη τῆς μαθηματικῆς τὰ κυριώτερα, Ἀριθμητικὴν, Γεωμετρίαν, Μουσικὴν, καὶ Ἀστρονομίαν, καὶ τοὺς φυσικοὺς λόγους αὐτῶν ἐξετάζοντες, ἀλλὰ ἐκεῖνοι ὅπου τερατεύονται, ὅτι κυβερνοῦνται καὶ διοικοῦνται τὰ προαιρετικὰ τῶν ἀνθρώπων κινήματα, μὲ τὴν κίνησιν τῶν οὐρανίων σωμάτων, καὶ εἰς μὲν τὰ ἀστρα ἀφιερώνουσιν ὅλως διόλου τὰ τῶν ἀνθρώπων πάθη καὶ ὀρμὰς. εἰς δὲ τὸν διαφορετικὸν σχηματισμὸν τῶν φωστῆριον καὶ ἀστριῶν ἀποκριμῶσι τὰ εἰς τὴν ζώην τῶν ἀνθρώπων συμβαίνοντα, καὶ συνεργεῖα μὲν τῶν δαιμόνων διὰ τῶν ἀστέρων μαντεύοντες, ὡς δὲ θεοῖς τοῖς ἀστροῖς προσέχοντες, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, οἱ περιέργως τὰ μαθηματικὰ μεταχειριζόμενοι.

(3) Φαρμακοὶ ὀνομάζονται ἐκεῖνοι ὅπου διὰ μαγικῆς τέχνης κατασκευάζουσι κάποια φαρμακερὰ ποτὰ, ἢ διὰ νὰ θανατώσουν τινὰ, ἢ διὰ νὰ σκοτίσουν τὸν ἐγκέφαλόν του, ἢ διὰ νὰ τὸν ἐλύσουν εἰς τὴν ἀγάπην των, τὰ ὅποια μάλιστα μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες πρὸς τοὺς ἄνδρας, διὰ νὰ τοὺς τραβίζουν εἰς ἔρωτα, αἱ ὅποια ὡς φονεῖς κανονίζονται, εἰκοσι χρόνους δηλ. κατὰ τὸν η'. Κανόνα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Τὸ δὲ μζ'. βιβλίον τίτλ. ι' διατάξις ιε' λέγει, ὅτι ἐνέχονται εἰς τὸν πρὶ ὕβρειον νόμον ἐκεῖνοι ὅπου μὲ φάρμακον κάμουν νὰ παραφρονήσῃ τινὰς. Τὸ δὲ κη'. βιβλ. τίτλ. η'. διατάξις β'. οὐσιάζει νὰ παιδεύεται ὡς φονεὺς ἐκεῖνος ὅπου κάμνει τοιοῦτον φάρμακον, διὰ νὰ φονεύσῃ, ἢ πτωχῶν αὐτὸ, ἢ ἔχων. Ἐκεῖνοι δὲ ἢ ἐκεῖναι αἱ γυναῖκες ὅπου κατασκευάζουσι φάρμακα, διὰ νὰ τραβίζουν τινὰς πρὸς ἔρωτα, νὰ ἐφορίζονται, καὶ τὰ ὑπάρχοντά των νὰ γίνωνται αὐθεντικὰ (καὶ ὅρα εἰς τὸ τοῦ Φωτίου νομικὸν τίτλ. θ'. κεφ. κε').

σει τούτων καθισταμένους, τούτους, ει μὲν Κληρικοί οἶεν, καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν, ει δὲ Λαϊκοί, ἀφορίζεσθαι.

Ἑρμηνεία.

Καλάνδοι ὀνομάζονται αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ κάθε μηνός, εἰς τὰς ὁποίας οἱ Ἕλληνας ἐσυνείθιζον νὰ ἐορτάζουσαν, διὰ νὰ ἀπερνοῦν τάχα ὄλον τὸν μῆνα με εὐθυμίαν (1), καὶ τὰ Βοτὰ δὲ καὶ Βρουμάλια ἑλληνικαὶ ἦτον ἐορταί· τὰ μὲν Βοτὰ, ἦτοι βοσκήματα καὶ πρόβατα, εἰς τιμὴν τοῦ θεοῦ τοῦ Πανός, ὅστις ἐνομιζέτο ἀπὸ τοῦς Ἕλληνας ὅτι εἶναι ἔφορος τῶν προβάτων καὶ τῶν λοιπῶν ζώων· τὰ δὲ Βρουμάλια, εἰς τιμὴν τοῦ Διονύσου· Βρόμιος γὰρ ἦτο τοῦ Διονύσου ἐπίθετον κοινὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τὸν βρόμον, ὅπου σημαίνει τὸν ἦχον καὶ τὴν βροντὴν, ὀνομαζόμενος. Τοῦτο δὲ οἱ Ῥωμῆοι Βρουμάλιον ὀνόμαζον, ἡγοῦν τὸν βρόμον· καὶ τὴν ἐορτὴν, Βρουμάλια πληθυντικῶς· ὅπου εἶναι τὸ ἴδιον ὡσάν τὰ Διονύσια, καθὼς τὰ ἔλεγον οἱ Ἕλληνας. Προστάζει λοιπὸν ὁ παρῶν Κανὼν, ὅτι τὰ τοιαῦτα Ἑλληνικὰ, ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ κατὰ τὴν πρώτην Μαρτίου τελουμένη πκνήγυρις, διὰ τὴν εὐκρασίαν τάχα τοῦ ἔκρου, νὰ ἀσηκωθοῦν ὀλοτελῶς ἀπὸ τὴν πολιτείαν τῶν Χριστιανῶν. Μῆτε χοροὶ ἀπλῶς δημόσιοι γυναικῶν νὰ γίνωνται, οὔτε ἐορταὶ καὶ χοροὶ ἀπὸ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν εἰς ὄνομα τῶν Ἑλλήνων ψευδοθεῶν. Ὁρίζει δὲ πρὸς τούτοις, ὅτι μῆτε ἀνδρῶν νὰ φορῆ ῥοῦχα γυναικεῖα, οὔτε γυναικῶν ῥοῦχα ἀνδρῆα· ἀλλὰ μῆτε νὰ μουρόγωνται με μουτσούνας καὶ προσωπίδας Κωμικῶν, ἦτοι παρακινούσας εἰς γέλωτας ἢ τραγικῶν, ἦτοι παρακινούσας εἰς θρήνους καὶ δάκρυα, ἢ Σατυρικῶν, ἦτοι ἰδίας τῶν Σατύρων καὶ Βάκχων, οἵτινες εἰς τιμὴν τοῦ Διονύσου, ὡς ἐκστατικοὶ καὶ δαιμονισμένοι, ἐχόρευον (2)· καὶ ὅτι τινὰς νὰ μὴν ἐπικαλῆται τὸ ὄνομα τοῦ συγκαμεροῦ Διονύσου (ὅστις ἐνομιζέτο πῶς ἦτο δοτὴρ τοῦ οἴνου καὶ ἔφορος), ὅταν πατῶνται τὰ σταφύλια εἰς τοὺς ληνοὺς, μῆτε νὰ γελάῃ καὶ νὰ καγχάζῃ, ὅταν βάλλεται ὁ νέος οἶνος εἰς τὰ πιθάρια. Λοιπὸν ὁποῖος ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ἀφ' οὗ ἔμαθε περὶ τούτων ἐν γνώσει, ἐπιχειρήσει νὰ κάμῃ κἀνένα ἀπὸ τὰ προρηθέντα ταῦτα δαιμονιώδη καὶ Ἑλληνικὰ, εἰ μὲ εἶναι Κληρικὸς, ἄς καθαιρεται, εἰ δὲ λαϊκὸς, ἄς ἀφορίζεται.

Συμφωνία.

«Σημεῖωσαι ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ἐν τῷ Δευτερονομίῳ (κεφ. κβ'. 5) ἐμποδίζει τὸ νὰ φορῆ ἡ γυνὴ ἀνδρῆα, οὔτε ὁ ἀνὴρ γυναικεῖα. Οὐκ ἔσται σκευὴ ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί, οὔδὲ μὴ ἐνδύσεται ἀνὴρ στολὴν γυναικεῖαν, ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου πᾶς ποιῶν ταῦτα. Ἡ δὲ ἐν Γάγγρα Σύνοδος οὔδὲ διὰ νομιζομένην ἀσκήσιν συγχωρεῖ νὰ φορῆ γυνὴ ἀνδρῆα φορέμεκτα. Ἀναθεματίζει γὰρ τὴν τοῦτο ποιοῦσαν, Κανὼν ιγ'. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κδ'. τῆς παρούσης Συνόδου.»

ΚΑΝΩΝ ΕΓ'.

Τὰ ψευδῶς ὑπὸ τῶν τῆς ἀληθείας ἐχθρῶν συμπλασθέντα μαρτυρολόγια, ὡς ἂν τοὺς τοῦ Χριστοῦ Μάρτυρας ἀτιμάζοιεν, καὶ πρὸς ἀπιστίαν ἐνάγοιεν τοὺς ἀκούοντας, μὴ ἐπ' ἐκκλησιαίς δημοσιεύεσθαι προστάσσομεν, ἀλλὰ ταῦτα πυρὶ παραδίδοσθαι. Τοὺς δὲ ταῦτα παραδεχομένους, ἢ ὡς ἀληθεῖσι τούτοις προσέχοντας, ἀναθεματίζομεν.

Ἑρμηνεία.

Οἱ ἀπιστοὶ καὶ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ, θέλοντες νὰ κατηγοροῦν τὰ τῶν Χριστιανῶν, συνέγραψαν, ὡς φαίνεται, γελοῖά τινε καὶ ἀλλόκοτα, πῶς τὰ εἶπον καὶ τὰ ἐπραξάν οἱ τοῦ Χριστοῦ Μάρτυρες, ἵνα καὶ οἱ μάρτυρες ἐκ τού-

(1) Καὶ ὁ Βαλσαμῶν, καὶ ἄλλοι λέγουσιν, ὅτι ὁ Καλάνδος, Νόννος, καὶ Εἰδὸς, ἀδελφοὶ ὄντες πλούσιοι, ἐν καιρῷ πολέμου καὶ πείνης, ἔθρεψαν τὴν Ῥώμην, ὁ μὲν Καλάνδος, ἡμέρας 12, ὁ δὲ Νόννος, ἡμέρας 10· ὁ δὲ Εἰδὸς, ἡμέρας 8. οἱ τρεῖς ἄμοῦ, ἕνα ὀλόκληρον μῆνα· ὅθεν οἱ Ῥωμῆοι, διὰ νὰ μείνῃ ἡ εὐεργεσία τῶν τοιούτων ἀείμνηστος, καὶ νὰ διαιωρίζῃ τὸ πρὸς αὐτοὺς τῆς εὐχαριστίας χρέος, ὀνόμασαν τὰς μὲν πρῶτας 12 ἡμέρας, Καλάνδας, ἀπὸ τοῦ Καλάνδου· τὰς δὲ δευτέρας 10, Νόννας, ἀπὸ τοῦ Νόννου· καὶ τὰς τρίτας 8, Εἰδοὺς, ἀπὸ τοῦ Εἰδοῦ· καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐώρταζον, καὶ πολλὰ ἄσεμνα ἔκαμνον. Τούτους ἐμιμήθησαν καὶ ἐκεῖνοι οἱ Χριστιανοί, ὅπου κάμνον κατὰ τὴν α'. Ἰανουαρίου τὰ ὀνομαζόμενα Κάλαντα, παίζοντες παιγνίδια, χορεύοντες εἰς τὰς θύρας τῶν ὀσπητίων, περιπατοῦντες, καὶ πολλὰς φλυαρίας, καὶ ἱστορίας γελοιώδεις, καὶ στίχους τινὰς τάχα πρὸς τὸν Μέγαν Βασίλειον τραγωδοῦντες, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ ἐμποδίζωνται ἀπὸ τοῦς Ἀρχιερεῖς καὶ Πνευματικῶν, καὶ νὰ κανονίζωνται νὰ μὴ κάμνον τὰ τοιαῦτα ἔθνικα καὶ Ἑλληνικὰ

πράγματα, καθὼς λέγει ὁ παρῶν Κανὼν.

(2) Ταῦτα τὰ ἴδια κάμνον καὶ τὴν σήμερον οἱ Χριστιανοί, καὶ πολλάκις καὶ Ἱερωμένοι καὶ Κληρικοί κατὰ τὰς ἑβδομάδας τῆς Ἀποκρίου καὶ τῆς Τυρινῆς, καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς τόπους, μάλιστα δὲ εἰς τὰ νησιά, ὅπου κατοικοῦσι Λατίνοι· λέγω δὴ προσωπίδας, καὶ μπαρμπούτας διαφόρους φοροῦντες, καὶ γυναικεῖα φορέματα φοροῦντες οἱ ἄνδρες, μερικαῖς φοραῖς δὲ καὶ γυναικεῖς ἀνδρῆα φοροῦσαι, καὶ δημοσίως χορεύοντες, περὶ τῶν ὁποίων λέγει ὁ Θεὸς οὐκ ἔσται σκευὴ ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί· οὔδὲ μὴ ἐνδύσεται ἀνὴρ στολὴν γυναικεῖαν, ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐστὶ πᾶς ποιῶν ταῦτα» (Δευτερ. κβ'. 5.). Καὶ ὄντως βδελύγματα εἶναι ταῦτα εἰς τὸν Θεόν, καὶ Ἑλληνικὰ τῆ ἀληθείας ἐπιτηδεύματα, καὶ τῶν Χριστιανῶν ἀλλότρια, τὰ ὅποια πρέπει οἱ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς νὰ ἐπιμεληθοῦν με ὅλα τὰ δυνατὰ τῶν, νὰ τὰ ἐμποδίσουν, ὡς κατηγορίαν ὄντα τοῦ Χριστιανισμοῦ, με ἐπιτίμιον ἀφορισμοῦ.

των ὑβρίζωνται, καὶ ἡ πίστις καταγελάται τῶν ὀρθοδόξων. Ὅθεν ὁ παρὼν Κανὼν προστάζει νὰ μὴ δημοσιεύωνται ἐπ' Ἐκκλησίας αἱ τοιαῦται ψευδολογίαι, ἀλλὰ νὰ κατακκίωνται, οἱ δὲ δεχόμενοι ταύτας ὡς ἀληθεῖς νὰ ἀναθεματίζωνται (1). Ὅρα καὶ τὸν ξ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΕΔ'.

Ὅτι οὐ γρή δημοσίᾳ λαϊκόν, λόγον κινεῖν ἢ διδάσκειν, ἀξίωμα ἑαυτῷ διδασκαλικόν ἐντεῦθεν περιποιούμενον, ἀλλ' εἶκειν τῇ παραδοθείσῃ παρὰ τοῦ Κυρίου διατάξει, καὶ τὸ οὖς τοῖς τὴν χάριν τοῦ διδασκαλικοῦ λαβοῦσι λόγου διανοίγειν, καὶ τὰ θεῖα παρ' αὐτῶν ἐκδιδάσκεισθαι. Ἐν γὰρ τῇ μιᾷ Ἐκκλησίᾳ διάφορα μέλη πεποίηκεν ὁ Θεὸς κατὰ τὴν τοῦ Ἀποστόλου φωνήν, ἣν ὁ Θεολόγος ἐρμηνεύων Γρηγόριος, σαφῶς τὴν ἐν τούτοις τάξιν παρίστησι φάσκων (2): «Ταύτην αἰδοίμεθα τὴν τάξιν, ἀδελφοί, ταύτην φυλάττοιμεν. Ὁ μὲν, ἔστω τις ἀκοή· ὁ δὲ γλῶσσα· ὁ δὲ, χεῖρ· ὁ δὲ, ἄλλο τι· ὁ δὲ, διδασκῆτω· ὁ δὲ μανθάνετω· καὶ μετὰ βραχέα καὶ ὁ μανθάνων ἐν εὐπειθείᾳ, καὶ ὁ χορηγῶν ἐν ἰλαρότητι, καὶ ὁ ὑπουργῶν ἐν προθυμίᾳ, μὴ πάντες ὦμεν γλῶσσα, τὸ ἐτοιμότατον «μὴ πάντες Ἀπόστολοι· μὴ πάντες Προφῆται· μὴ πάντες διεραμηνεύωμεν» [ἀ. Κορινθ. ιβ'. 27.]· καὶ μετὰ τινὰ· «Τί σεαυτὸν ποιεῖς ποιμένα, πρόβατον ὦν; τί γίνῃ κεφαλὴ, πους πυχάνων; τί στρατηγεῖν ἐπιχειρεῖς τεταγμένος ἐν στρατιώταις; καὶ ἐτέρωθι ἡ Σοφία διακελευεταί, «μὴ ἴσθι ταχύς ἐν λόγοις, μὴ συμπαρακτείνου πένης ὦν πλουσίῳ». [Παροιμ. κγ'. 4.] μηδὲ ζῆτει τῶν σοφῶν εἶναι σοφώτερος· εἰ δὲ τις ἄλλῳ τὸν παρόντα παρασαλεύων Κανόνα, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα ἀφορίζεσθω.

Ἑρμηνεία.

Ἐπιδίδει ὁ παρὼν Κανὼν, κἀνένος λαϊκός νὰ μὴ διδάσκη ὡς διδάσκαλος παρησιᾶ καὶ ἐπ' Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτός νὰ διδάσκηται ἀπὸ ἐκείνους ὅπου ἔλαβον τὸ τῆς διδασκαλίας χάρισμα· διότι, καθὼς εἰς τὸ ἐν σῶμα εὐρίσκονται διάφορα μέλη, ὡς λέγει ὁ Ἰσαῦλος, ἔτσι καὶ εἰς τὴν μίαν Ἐκκλησίαν διάφοροι ἄνθρωποι εὐρίσκονται, κατὰ τὴν τάξιν ὅπου ὁ Θεὸς εἰς τὸν καθ' ἕνα ἔδωκεν. Ὅθεν ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ἐρμηνεύων τὸ λόγιον τοῦτο τοῦ Ἀποστόλου (ὁμιλ. περὶ τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν εὐταξίας) λέγει, ὅτι ἄλλος μὲν εἶναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτῇ, ἄλλος γλῶσσα, ἄλλος χεῖρ, καὶ ἄλλος ἄλλο τι μέλος, καὶ οὔτε ὅλοι εἶναι γλῶσσα, ἤτοι διδάσκαλοι, οὔτε ὅλοι Ἀπόστολοι, οὔτε ὅλοι Προφῆται. Λοιπὸν, ἄνθρωπε, ἐσὺ πρόβατον ὦντας, τί κάμνεις τὸν ἑαυτὸν σου ποιμένα; ποδαῖοι ὦντας, τί γίνεσαι κεφαλὴ; στρατιώτης ὦν, τί ἐπιχειρεῖς νὰ γίνεσαι στρατηγός; ἤτοι ἡγεμὼν τῶν στρατιωτῶν; λέγει καὶ ὁ Σολομών, μὴ γίνεσαι εὐκολός εἰς τὸ νὰ λέγῃς, μηδὲ πτωχός ὦν, συνερίζου μὲ τοὺς πλουσίους, μηδὲ ζῆτει νὰ γίνεσαι σοφώτερος ἀπὸ τοὺς σοφοὺς. Ὅποιος δὲ κάμῃ ἔξω ἀπὸ τὸν Κανόνα τοῦτον, ὡς ἀφορίζεται μ'. ἡμέρας. Ἀνίσως ὅμως τινὰς λαϊκός ἦναι ἔμπειρος λόγου, καὶ τὸν τρόπον σεμνός, δὲν ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸ νὰ ἀποκρίνεται καὶ νὰ διδάσκη κατ' ἴδιαν τοὺς ἐρωτῶντας, ὡς λέγει καὶ ὁ Ζωνάρης, καὶ τὸ ιβ'. κεφ. τοῦ ἡ. βιβλ. τῶν Ἀποστ. Διαταγῶν· ἔσονται γὰρ, φησί, πάντες διδασκατοὶ Θεοῦ· ὅν τρὸς πον καὶ ὁ Ἀπολλῶς ἐλάλει, καὶ ἐδίδασκε τὴν περὶ τοῦ Κυρίου, καὶ μ' ὄλον ὅπου τὸ βάπτισμα μόνον ἤξευρε τοῦ Ἰωάννου (πράξ. κεφ. κη'. 25.), καὶ ὁ Ἀκύλας, καὶ ἡ Πρίσκιλλα, οἱ ἀκριδέστερον διδάξαντες τὴν τοῦ Θεοῦ ὁδὸν τὸν αὐτὸν Ἀπολλῶ. (αὐτόθι.)

ΚΑΝΩΝ ΕΕ'.

Τὰς ἐν ταῖς Νουμηνίαις ὑπὸ τινῶν πρὸ τῶν οικείων ἐργαστηρίων, ἢ οἰκῶν ἀναπτοιμένας πυρκαϊὰς, ὡς καὶ ὑπερέλλεσθαι τινες, κατὰ τι ἔθος ἀρχαῖον, ἐπιληροῦσιν, ἀπὸ τοῦ παρόντος καταργηθῆναι προστάσσομεν. Ὅστις οὖν τοιοῦτό τι πράξει, εἰ μὲν Κληρικὸς εἴη, καθαιρεῖσθω. Εἰ δὲ Λαϊκός, ἀφορίζεσθω· γέγραπται γὰρ ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Βασιλειῶν· «καὶ ὠκοδόμησε Μανασσῆς Ουσιαστήριον πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν ταῖς δύο αὐλαῖς οἴκου Κυρίου, καὶ διήγαγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ, καὶ ἐκκληδωνίζετο, καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ γνώστας ἐπλήθυνε, καὶ ἐπλήθυνε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν.» [Κεφ. ε'. 6.]

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ, καὶ κατὰ μίμνησιν τῶν ἐλλήνων καὶ ἑθνικῶν, μερικοὶ Χριστιανοὶ ἀναπτον ἔμπροσθεν εἰς τὰ ἐργαστήρια καὶ οἰκίας τῶν πυρκαϊὰς, τὰς ὁποίας ἐπήδων, καὶ διεπέρονον ἐπάνωθεν· ἡ σύνοδος αὕτη τοὺς μὲν Κλη-

(1) Διὰ τοῦτο μεγάλας χάριτας χρεωστοῦμεν νὰ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς οἱ Ἀνατολικοὶ (καθὼς τὰς αὐτάς, ὡς ἀκούω, ὁμολογοῦσι καὶ οἱ Δυτικοὶ) πρὸς τὸν ἅγιον Συμεὼν τὸν Μεταφραστὴν, ὁ ὁποῖος μὲ μεγάλην φιλοπονίαν συνέγραψε τοὺς βίους τῶν ἁγίων Μαρτύρων καὶ τῶν Ὁσίων, καθάρσας αὐτοὺς ἀπὸ κάθε

ψεῦμα καὶ νόθευμα, καὶ περιελοῦν μόνος εἰς διαφόρους τόπους, καὶ ἄλλους μὲν ἀπὸ τὴν αὐτοψίαν, ἄλλους δὲ, ἀπὸ ἀσφαλῆ πληροφορίαν συλλέξας.

(2) Λόγῳ περὶ τῆς ἐν διαλέξεσιν εὐταξίας.

ρικούς, ὅπου πράξουν τὸ τοιοῦτον εἰς τὸ ἐξῆς, καθαιρεῖ, τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἀφορίζει. Θέλουσα δὲ νὰ δείξῃ, ὅτι ἂν τὰ τοιαῦτα ἐλληνικὰ ἔθῃ γινόμενα παρὰ τῶν ἀτ ελῶν Ἰουδαίων, ἐκίνουν τὸν Θεὸν εἰς ἀγανάκτησιν, καὶ ὀργήν. πῶσω μᾶλλον αὐτὸν παροργίζουν, ὅταν γίνωνται ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς τοὺς τελείους, καὶ τοῦ Εὐαγγελίου μαθητὰς, λέγει, πῶς ὁ Βασιλεὺς Μανασσῆς ἔκαμε θυσιαστήριον, ἦτοι θυσίας ἐπέσπερεν εἰς τὴν στρατιὰν καὶ δύναμιν τοῦ οὐρανοῦ, εἰς τοὺς ἀστέρας δηλ. (καὶ μάλιστα εἰς τὴν σελήνην· καθὼς παρὰ τῷ Ἱερεμῖα γέγραπται· Θυμίσθη τῇ βασιλίσσει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδὰς, τῇ σελήνῃ δηλ.), μέσσω εἰς τὰς δύο ἀὐλὰς τοῦ ναοῦ, καὶ ἐδιαπερνοῦσε τὰ τέκνα του εἰς τὴν φωτίαν, καὶ ἐκληθωνίζετο (1), καὶ οἰωνίζετο (2), καὶ ἔκαμεν ἐγγαστριμύθους πολλοὺς καὶ γνώστας (3)· καὶ ἔκαμε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ παρώργισεν αὐτόν. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ, ἢ μὲν σύνοδος ἐδῶ ἐνόησεν, ἀντὶ τοῦ ἔκαμε τὰ τέκνα του ὁ Μανασσῆς νὰ πηδοῦν τὴν φωτίαν· ὁ δὲ Ἀλεξάνδρειος Κύριλλος εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Ἰσαΐου, ἠρμήνευσεν ἀντὶ τοῦ ὠλοκαύτωσε τὰ τέκνα του εἰς τὸ πῦρ, θυσίαν προσφέρων αὐτὰ εἰς τοὺς δαίμονας.

ΚΑΝΩΝ ΕΓ'.

Ἀπὸ τῆς ἁγίας ἀναστασίμου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας, μέχρι τῆς καινῆς Κυριακῆς, τὴν ὅλην ἐβδομάδα ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις σχολάζειν δεῖ ἀπαραλείπτως τοὺς πιστοὺς ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, εὐφραينوμένους ἐν Χριστῷ. καὶ ἐορτάζοντας, καὶ τῇ τῶν θείων Γραφῶν ἀναγνώσει προτέχοντάς, καὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων κατατρυφῶντας. Ἐτόμεθα γὰρ οὕτω Χριστῷ συνανισταμένοι τε καὶ συνυψούμενοι. Μηδαμῶς οὖν ἐν ταῖς προκειμέναις ἡμέραις ἵπποδρόμια, ἢ ἑτέρα δημώδης θέα ἐπιτελείσθω.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ καὶ ὅλη ἡ διακαινίσσιμος ἐβδομάς, ὡς μία Κυριώνυμος ἡμέρα λογίζεται, διὰ τοῦτο διορίζει ὁ παρῶν Κανὼν, ὅτι ὅλοι οἱ Χριστιανοί, εἰς τὴν ἐβδομάδα ταύτην πρέπει νὰ παραμένουν μέσσω εἰς τὰς ἐκκλησίας, εὐφραينوμένοι καὶ ἐορτάζοντας τὴν τοῦ Κυρίου ἀνάστασιν μὲ ψαλμοὺς καὶ ὕμνους, καὶ ᾠδαὶς πνευματικαῖς, προσέχοντες εἰς τὰ λόγια τῶν θείων γραφῶν, καὶ μεταλαμβάνοντες τὰ θεῖα μυστήρια. Διὰ τὸ μὲν τοιοῦτον τρόπον θέλομεν συναναστηθῆ, καὶ συνκνυψωθῆ μὲ τὸν Χριστόν (4). Ὅθεν εἰς τὰς ἡμέρας ταύτας τρεῖς ἡμέρας ἀλό-

(1) Κυρίως Κληθῶν εἶναι ἢ διὰ λόγων καὶ κλήσεων τῶν μελλόντων παρατήρησις, ἀπὸ τοῦ κλῶ, τὸ καλῶ, ὡς λέγει τις σοφός, καὶ μάλιστα ὁ Θεοδώρητος (σελ. 193. τόμ. 6'. τῆς Ὀκτατεύχ.). Ἔως τῆς σήμερον ἐνεργεῖται ἡ Ἑλληνικὴ αὕτη συνήθεια τῶν Κληθῶν εἰς πολλοὺς τόπους, καὶ μάλιστα εἰς τὰ νησία, ὅπου οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες, βάλλοντες μέσα εἰς ἀγχεῖον νερὸν καὶ πωρικὰ διάφορα, τὰ σκεπάζουσι, καὶ ἔπειτα συναθροισόμενοι εὐγάλοισι ταῦτα, ἐπιλέγοντες, εἰς καθένα εὐγάλημα ἓνα διαβολικὸν τραγοῦδι, καὶ δι' αὐτοῦ προμαντεύουσι τάχα τὴν μοῖραν καὶ τύχην τοῦ καθ' ἑνός. Γίνονται δὲ οἱ Κληθῶνες οὗτοι κατὰ τὸ γενέσιον τοῦ Προδρόμου, καθὼς καὶ αἱ πυρκαϊαὶ ἔμπροσθεν εἰς τὰς θύρας τῆς κάθε οἰκίας, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐμποδισθοῦν μὲ ἐπιτίμια ἀφορισμῶν ἀπὸ τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Πνευματικούς, ὁμοίως καὶ οἱ Μάιοι, ἦτοι τὰ διάφορα ἄνθη καὶ λουλούδια ὅπου βάνουσι τινὲς εἰς τὰς θύρας των τῇ α'. Μαΐου, ἐπειδὴ καὶ αὕτη εἶναι συνήθεια Ἑλληνικὴ καὶ ἐθνικὴ, καὶ ἄλλοτρία ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς, καθὼς καὶ ὁ ἀοιδίμος ἐκεῖνος Πατριάρχης Μιχαὴλ, ὁ τῶν φιλοσόφων ὑπατος, ἔλαθε μεγάλην ἐπιτίμιαν, καὶ κατήγγησε πάντα τὰ τοιαῦτα σατανικὰ καὶ Ἑλληνικὰ ἐπιτηδεύματα· οἱ Χριστιανοὶ γὰρ ἀντὶ τῶν Μαΐδων καὶ Κληθῶν καὶ Πυρκαϊῶν, κάμνοντες διὰ τοῦ Ἱερέως ἁγιασμὸν εἰς τὸν οἶκόν των, καὶ ραντιζόμενοι εἰς τὰς πρωτομηνίας, κάθε μὲν καλὸν καὶ κακὴν τύχην εὐώκουσιν ἀπὸ λόγου των, κάθε δὲ εὐτυχίαν λαμβάνουσι, καθὼς λέγει ὁ Βλάσταρις (κεφ. γ'. τοῦ ε'. στίχ.), καθὼς καὶ πάλαι ἐγένετο ἁγιασμὸς διὰ τῶν τιμίων ξύλων τοῦ Σταυροῦ, ἀλλὰ καὶ λιτανεῖα τῇ πρώτῃ Αὐγούστου, πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἀσθενειῶν ὅπου τότε ἀκολουθοῦν ὡς ἐπιτοπλιστον διὰ τὴν θερμότητα τοῦ καιροῦ, καθὼς ἀναφέρει τοῦτο ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεσσαλονίκης (ὁμίλ. εἰς τὴν α'. τοῦ Αὐ-

γούστου) καὶ ὁ χειρόγραφος συναξαριστής· ἁγιασμὸν δὲ λέγω νὰ κάμνουσι, τὸν καλούμενον μικρὸν, καὶ ὄχι τὸν μέγαν. Ὁ γὰρ μικρὸς ὄχι μόνον εἰς κάθε πρωτομηνίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε ἀσθίνειαν καὶ ἀνάγκην ἐπιτελεῖται. Ὁ δὲ μέγας ἁγιασμὸς, ὅσω μόνον φοραῖς τὸν χρόνον συνειθίζεται νὰ γίνεσθαι. Μίαν κατὰ τὸ ἐσπέραις τῆς παραμονῆς τῶν Φώτων, ὅς τις καὶ εἶναι εἰς τύπον τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰωάννου, κατὰ τὸν Γάζης Παῖσιον, λύνοντά τινα ζητήματα· διὰ τοῦτο καὶ γίνεσθαι ταπεινά· καὶ ἄλλην, κατὰ τὴν κυρίαν ἡμέραν τῶν Φώτων, ὅς τις καὶ εἶναι εἰς τύπον τοῦ βαπτίσματος τοῦ Κυρίου, κατὰ τὸν αὐτὸν Παῖσιον, διὰ τοῦτο καὶ γίνεσθαι μετὰ παρησίας καὶ προπομπῆς.

(2) Οἰωνισμὸς κατὰ τὸν Θεοδώρητον εἶναι τὸ νὰ προλέγῃ τινὰς τι μέλλει νὰ γένη ἀπὸ τὸ πέταμα, ἢ ἀπὸ τὰς διαφόρους φωνὰς τῶν πουλιῶν, καὶ μάλιστα τῶν κοράκιων, ἀφ' οὗ καὶ οἰωνοσκοπία ὀνομάζεται. Βίς τὸν οἰωνισμὸν συναριθμοῦνται καὶ ἐκεῖνοι ὅπου πιστεύουν πῶς εἶναι καλὰ ἢ κακὰ συναπαντήματα, ἢ ἐρωτήματα καλὰ ἢ κακὰ, ἢ ποδαρικά καλὰ ἢ κακὰ, καὶ ἄλλα ὅμοια, τὰ ὅποια πρέπει νὰ λείπουν ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς, ὡς παροργίζοντα τὸν Θεὸν κατ' ἐπάνω των.

(3) Ἐγγαστριμύθοι ὀνομάζονται οἱ ἀπὸ κοιτίας φωνοῦντες, καὶ λέγοντες μύθους καὶ μαντείας σατανικὰς. Γινώσται δὲ οἱ διὰ τῆς ἀνατομῆς τῶν σπλάγγνων τῶν ζώων μαντεύοντες, ἐξ ὧν καὶ ἥπατοσκοπία ὀνομάσθη, καὶ κοινῶς ὅλοι οἱ ἐγγαστριμύθοι ἐντερομάντις ὀνομάζονται ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας κατὰ τὸν Φώτιον καὶ Θεοδώρητον.

(4) Ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος δευτέρου οἱ τωρινεὶ Χριστιανοί, ὅποισιν μὲν ἁγίαν ζωὴν ἐμεταχειρίζοντο ἐκεῖνοι εἰς τὰς ἁγίας ταύτας τῆς Ἀναστάσεως ἡμέρας, καὶ ὅποισιν ἐκ τοῦ ἐναντιοῦ ἀτακτὸν ζωὴν ζῶσιν αὐτῇ τῶρα, καὶ δεῖ διορθωθῶν, παύσωνται.

γων ἄς μὴ γίνωνται οὔτε ἄλλη κἄμμία θεωρία δημόδης, ἄτακτος δηλ. παιγνιδίου, ἢ χορῶν, ἢ παλαισμάτων, ἢ ἄλλου τοιούτου ξεφαντώματος. Ὅρα καὶ τὸν θ'. Ἀποστολικόν, καὶ κδ'. τῆς ε'. ταύτης.

ΚΑΝΩΝ ΕΖ'.

Ἡ Θεία ἡμῖν Γραφή ἐνετείλατο «ἀπέχεσθαι αἵματος, καὶ πνικτοῦ, καὶ πορνείας» [Γεν. θ'. 3. 4. Λευίτ. ιζ'. ιη'. 13. Πράξ. ιε'. 28. 29]. Τοῖς οὖν διὰ τὴν λίχνον γαστέρα αἷμα οὐδὲποτε ζώου τέχνητινι κατασκευάζουσιν ἐδώδιμον, καὶ οὕτω τοῦτο ἐσθίουσι προσφόρως ἐπιτιμῶμεν. Εἴ τις οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν αἷμα ζώου ἐσθίειν ἐπιχειρήσει, οἰωδῆτινι τρόπῳ, εἰ μὲν Κληρικὸς εἴη, καθαιρεῖσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφορίζεσθω.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρὼν κανὼν κἀνένας Χριστιανὸς νὰ μὴ τρώγῃ αἷμα κἀνενοῦ ζώου, μὲ ὁποιανδὴποτε τέχνην καὶ τρόπον ἤθελε κατασκευασθῆ, ἢ καὶ μὲ ἄλλα φαγητὰ ἐνωθῆ, εἴτε σουντζούκια ταῦτα εἶναι, εἴτε ἄλλα τινὰ, ἐπειδὴ καὶ ἡ Θεία Γραφή ἢ Παλαιὰ, καὶ μάλιστα ἡ Νέα, ἐμπόδισε ῥητῶς νὰ ἀπέχουσιν οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος, ἀπὸ τῶν πνικτῶν, καὶ ἀπὸ τὴν πορνείαν (καὶ εἰδωλόθυτα)· ὁποῖος δὲ ἤθελε φάγῃ τοῦτο, Κληρικὸς μὲν ὢν, ἄς καθαιρεταί, λαϊκὸς δὲ, ἄς ἀφορίζεται. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ζγ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΕΗ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι τινι τῶν ἀπάντων βιβλία τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, τῶν τε ἁγίων καὶ ἐγκρίτων ἡμῶν Κηρύκων καὶ Διδασκάλων διαφθεῖρειν, ἢ κατατέμνειν, ἢ τοῖς βιβλιοκαπήλοις, ἢ τοῖς λεγομένοις μυρεψοῖς, ἢ ἄλλῳ τινι τῶν ἀπάντων πρὸς ἀφανισμόν ἐκδιδόναι, εἰμὴ τι ἄρα τέλεον, εἴτε ὑπὸ σπητῶν, ἢ ὕδατος, ἢ ἐτέρῳ τρόπῳ ἀχρειωθῆ· ὁ δὲ τι τοιοῦτο ποιεῖν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀλισκόμενος, ἐπὶ ἐνιαυτὸν ἀφορίζεσθω· ὁμοίως καὶ ὁ τὰς τοιαύτας βιβλους ὠνούμενος, εἰ μὴ τε αὐτὸς ταύτας κατέχει πρὸς οἰκείαν ὠφέλειαν, μὴτε ἐτέρῳ πρὸς εὐεργεσίαν καὶ τὸ διαμεῖναι ἀποδοίῃ, ἀλλὰ ταῦτα διαφθεῖρειν ἐπιχειρήσει, ἀφορίζεσθω.

Ἑρμηνεία.

Ἰδοὺ εἶναι εἰδειὰ λέγει ὁ παρὼν Κανὼν, εἰς κἀνένα νὰ φθεῖρη, ἢ νὰ κατακόπτη (1) βιβλία τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Γραφῆς, καὶ τῶν ἐγκρίτων διδασκάλων, ἢ τοῖς ἐγκριθέντων καὶ μετὰ δοκιμασίας δεχθέντων (πολλοὶ γὰρ βιβλία συνέγραψαν, ἀλλ' ἀπεβλήθησαν, καὶ ἀπεδοκιμάσθησαν), ἢ νὰ δίδῃ ταῦτα εἰς τοὺς καπήλους τῶν βιβλίων, ἢ τοῖς σβύνοντας, ἢ ἄλλως διαφθεῖροντας τὰ βιβλία, ἢ εἰς τοὺς πωλοῦντας τὰ μύρα, ἢ εἰς ἄλλον κἀνένα διὰ νὰ τὰ ἀφανίζουσιν· ἔξω μόνον ἂν ἐκαταφαγώθησαν τελείως ἀπὸ τοὺς σκώληκας, ἢ ἐσάπησαν καὶ ἐσβύσθησαν τὰ γράμματά των ἀπὸ τὴν παλαιότητα, ὥστε ὁποῦ νὰ μὴ ἀναγινώσκωνται (2)· ὁποῖος δὲ ἤθελε

τες ἀπὸ τὰ ξεφαντώματα, χοροὺς, παιγνίδια, τραγούδια καὶ ἄλλα ἄτοπα ὁποῦ εἰς αὐτὰς κἀμνουσιν· εἰς τὴν Μοσχολίαν ἀκούω, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ κάθε μίαν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ταύτης πηγαίνουν ἀπὸ μίαν Ἐκκλησίαν εἰς ἄλλην, καὶ κἀμνουσι λιτανείας, διὰ νὰ μὴ εὐρίσκουν καιρὸν νὰ κἀμνουσιν ἄλλο κἀνὲν ἄτοπον, τὸ ὁποῖον τοῦτο ἔπρεπε νὰ γίνεταί καὶ εἰς τοὺς ἐδικούς μας Χριστιανούς, ἵνα μὴ ἐκκλίνωσιν εἰς τὰς ἀταξίας καὶ ἄτοπα. Εἶναι ἐγνωσμένη εἰς πολλούς καὶ ἡ ἄλλη ἀγιωτάτη συνήθεια, ὁποῦ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Μοσχολίαν, τὸ νὰ μὴ κοιμῶνται οἱ εὐλαβέστεροι ἄνδρες μετὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν διακαινίσμον ἐβδομάδα, καὶ ἀκολουθῶς οὐδὲ γάμους νὰ κἀμνουσιν εἰς αὐτήν. Ὅντως ἀγιωτάτη συνήθεια τῆ ἀληθείας, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ μιμηθῶν καὶ οἱ ἐδικοί μας Χριστιανοί. Ἐπειδὴ, ὡς προείπομεν, ὅλη αὕτη ἡ ἐβδομάς, ὡς ἡ Κυριώνυμος· ἐκείνη τῆς λαμπρᾶς ἡμέρας λογίζεται. Ὅρα καὶ τὸν δ'. Κανὼνα τοῦ ἁγίου Νικηφόρου τὸν ἐν τῇ προσθήκῃ.

(1) Ἐνεῦθεν γίνεται φανερόν, πόσον ἀξιοκατάκριτοι εἶναι ἐκεῖνοι ὁποῦ κόπτουσι τὰ μεμβράινα ἱερὰ βιβλία, διὰ νὰ τὰ κἀμνουσι δολώματα τῆς ἀλιευτικῆς, ἢ διὰ νὰ βάλλουσι μέσα κἀπνοῦς, ἢ ἄλλα τινὰ εἶδη· ἢ κόπτουσι τοὺς ἁγίους, καὶ ἀπλῶς τὰ πλουμίδια ἐν τοῖς βιβλίοις περιεχόμενα, ἢ τὰ ρίπτουσιν εἰς τὸν

φοῦρνον διὰ νὰ καῶν, ἢ γράφουσιν βάρβαρα τινὰ καὶ ἀχρεῖα εἰς τὰ περιθώριά των· ἀλλ' οὐδὲ ἀπλῶς πρέπει νὰ γράφῃ τινὰς εἰς ἱερὰ βιβλία, κἄν καὶ τὰ γραφόμενα ἀποβλέπουσιν πρὸς διόρθωσιν, ἢ ἐρμηνείαν τῶν ἐν τῇ βιβλίῳ, ἔξω μόνον ἂν τὸ βιβλίον ᾖ ἴδιον τοῦ γράφοντος, ἢ καὶ μὲ ἄδειαν τοῦ ἔχοντος τὸ βιβλίον κἀμν τοῦτο. Πάντα γὰρ ταῦτα, φθορὰ καὶ ἀχρείωσις τῶν βιβλίων ἐστίν, ἣτις ἀφρησιμῶς κατακρίνεται ἀπὸ τὸν παρόντα Κανὼνα.

(2) Πλὴν ἀλλὰ καὶ τότε δὲν πρέπει τὰ τοιαῦτα ἱερὰ καὶ ἁγία βιβλία νὰ τὰ μεταχειρίζεται τινὰς εἰς φοντανέλλας, καὶ εἰς ἄλλας ἀτίμους καὶ ἀισχρὰς ὑπηρεσίας, οὔτε νὰ τὰ δίδῃ εἰς ἄλλους ὁποῦ ἔχουσιν νὰ τὰ μεταχειρισθῶν εἰς παρανομίας ὑπηρεσίας, ἀλλὰ ἢ νὰ τὰ καίῃ, ἢ νὰ τὰ ρίπτῃ, ἢ νὰ τὰ θάπτῃ καλλίτερα εἰς τόπον ἀπάτητον, ἵνα μὴ βεβηλοῦνται τὰ ἁγία καὶ ἱερὰ περιέχοντα λόγια. Ἀρμόζει γὰρ καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τὸ τοῦ Ἰσαίου ἐκεῖνο· «Καὶ ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ δηλαδὴ καὶ Θεοῦ) τιμὴ.» (κεφ. ια'. 10.). Λέγω δὲ ταῦτα, καθ' ὅτι τὰ μὲν εἰς τὸν καιρὸν τῆς Συνόδου ταύτης βιβλία, μεμβράινα ὄντα τὰ περισσότερα, ἠδύναντο καὶ τὰ γράμματα νὰ ἐξαλειφθῶν τελείως ἀπὸ αὐτὰ. Εἰς δὲ τὰ τωρινὰ, χάρτινα ὄντα, πάντοτε διαμένουσιν τὰ γράμματα, ὅσον καὶ ἂν παλαιωθῶν, δι' ὃ καὶ πρέπει νὰ μὴν ἀτιμάζωνται.